

ВЕЛИКА СРБИЈА

ISSN 1452-9165

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

НОВИ САД, НОВЕМБАР 2008. ГОДИНЕ
ГОДИНА XIX, БРОЈ 3266

За српску ВОЈВОДИНУ

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ПРЕДСТАВЉА ВАМ ДЕЛА

Проф. др Војислава Шешеља

Проф. др Веселина Ђуретића

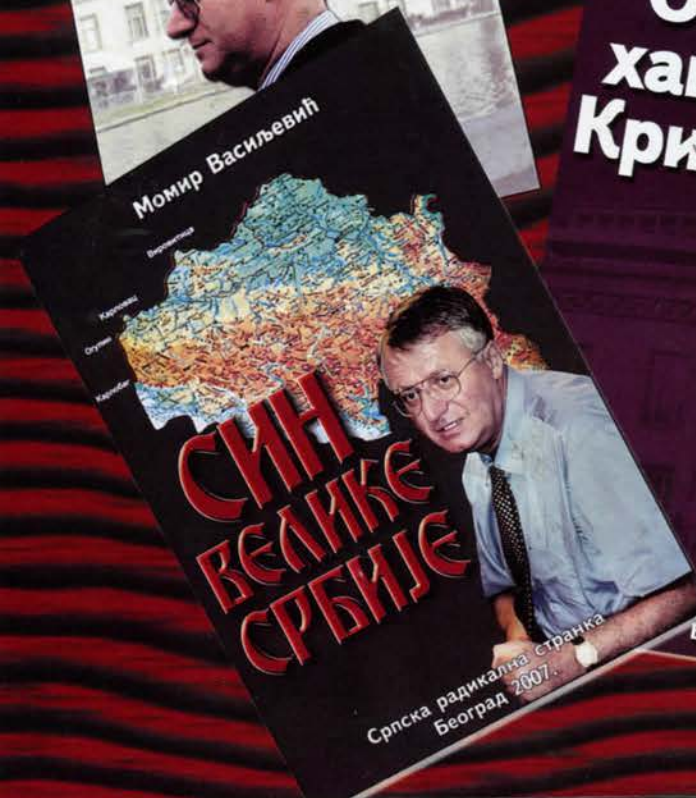
Др Николе Жутића

Др Бранка Надовезе

Мр Дејана Мирковића

Зорана Красића

Момира Васиљевића

Српска радикална странка
Београд 2007.

радикална странка
Београд 2008.

радикална странка
Београд 2006.

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЗЕМУН
ТРГ ПОБЕДЕ 3

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач

Проф. др Војислав Шешелъ

Издање за Војводину приредио

Милорад Мирчић

Редакција

Иван Нинић, Борис Алексић,
Душан Марић,
др Никола Жужић, Слађан Мијаљевић,
мр Дејан Мирковић,
мр Александар Мартиновић,
Будимир Ничић, Амцад Мигати,
Огњен Михајловић

Унос текста

Весна Марић, Златија Севић,
Љубинка Божовић, Драгица Томић
и Биљана Мичић

Лектура и коректура

Лазар Маџура

Председник Издавачког савета

Др Ђорђе Николић

Заменик председника

Издавачког савета

Др Бранко Надовеза

Издавачки савет

Проф. др Војислав Шешелъ,
Милорад Мирчић, Гордана Поп-Лазич,
Драган Тодоровић,
Мирко Благојевић, Душко Секулић,
Зоран Красић, Паја Момчилов,
Наташа Јовановић,
Горан Цветановић

Штампа

ДОО „Драгић“, Зрењанин
Борђа Јоановића 20,
23000, Зрењанин, тел. 023/535-491

Редакција прима пошту на адресу

„Велика Србија“, Трг победе 3,
11080 Земун; рукописи се не враћају

Новине „Велика Србија“ уписане су у
Регистар средстава јавног информисања
Министарства за информације под
бројем 1104. од 5. јуна 1991. године.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
329(497.11)

ВЕЛИКА Србија : новине Српске
радикалне странке / главни и одговорни
уредник Елена Божић Талијан. - Год. 1,
бр. 1 (јул 1990)-

- Београд : Војислав Шешелъ, 1990)-
(Зрењанин : Драгић). - 30 cm
Месечно

ISBN 1452-9165 = Велика Србија
COBISS.SR-ID 19291650

Уводник

Доласком ДОС-а на власт тзв. војвођанско питање се поставља у све заоштренијем виду. Аутономашке снаге су све нервозније и агресивније. Позивом на тзв. стечена права траже да им се врати одузета аутономија, а при том мисле на статус Републике који је имала АПВ по Уставу од 1974. године.

Нови однос политичких снага у земљи утицао је на промену тактике у стварању војвођанске државе. Отуда се предлогом новог статута АПВ, који је усвојен на седници Скупштине АПВ 14. октобра 2008. године постављају темељи војвођанске државности. Намера је аутономашких снага да се у наредним годинама, корак по корак, доврши процес образовања војвођанске државе.

Посланичка група Српске радикалне странке, чији је председник Милорад Мирчић, потпредседник Српске радикалне странке, темељито се припремала за ову, по значају, историјску седницу Скупштине АПВ. Припремама је непосредно руководио проф. др Милијан Поповић. Поднета су 32 амандмана на предлог Статута АПВ са одговарајућим образложењима. Сви чланови посланичке групе Српске радикалне странке су учествовали у расправи. Најактивнији је био, као уосталом и на свим другим седницама, Милорад Мирчић. Седница је трајала око дванаест часова.

Посланичка група Српске радикалне странке савесно је обавила свој део посла. Чланови посланичке групе су у заоштреном виду указали на неуставност бројних одредаба Предлога Статута и на драматичан период у који улази Република Србија. Грађани Војводине и Србије су преко телевизијског преноса могли да виде са каквом упорношћу и страшћу су се борили чланови посланичке групе Српске радикалне странке Лазар Марјански, Саша Сантовац, Горан Тајдић, Маријана Четојевић... у одбрани српске Војводине и српских националних и државних интереса. Није се осетио недостатак посланика – пребега и продановића на челу са Игором Мирковићем, који су од украдених мандата оформили посланичку групу „Напред Србија“; која је изласком са заседања дала легитимитет војвођанском сепаратизму.

Јавности стављамо на увид стенографске белешке излагања чланова посланичке групе Српске радикалне странке.

Са вером у Бога и у очекивању скорог повратка неоспорног вође Српске радикалне странке, проф. Војислава Шешелъа, остајемо на бранику српских националних интереса до коначне победе.

Предлог Статут Аутономне Покрајине Војводине

У Новом Саду, октобар 2008. године

На основу Устава Републике Србије и на основу историјског права грађанки и грађана Војводине на остваривање, неговање и заштиту аутономије у оквиру Републике Србије, на очување високог степена демократије и основних људских права, постизање одрживог економског и социјалног напретка и жеље да живе заједно у слободи, правди и миру, истрајавајући на заједничким интересима и поштујући различитост култура националних заједница које живе на простору Војводине,

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине доноси

СТАТУТ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Аутономна Покрајина Војводина

Члан 1.

Војводина је аутономна покрајина грађанки и грађана (у даљем тексту: грађани) који у њој живе, у саставу Републике Србије, настала на основу посебних националних, историјских, културних и других својстава подручја, као вишенационална, вишекултурална и вишеконфесионална демократска европска регија.

Војводина представља саставни део јединственог културног, цивилизацијског, економског и географског простора средње Европе.

Аутономна Покрајина Војводина (у даљем тексту: АП Војводина) је аутономна територијална заједница у Републици Србији.

Статус АП Војводине

Члан 2.

АП Војводина има статус правног лица.

Скупштина АП Војводине покрајинском скупштинском одлуком одређује орган АП Војводине који заступа АП Вој-

водину као правно лице и при томе врши права и обавезе које АП Војводина има као оснивач јавних предузећа и установа и других организација у складу са законом.

Територија АП Војводине

Члан 3.

Територија АП Војводине састоји се од географских области: Бачке, Баната и Срема.

Територију АП Војводине чине територије јединица локалних самоуправа у њеним географским областима, утврђене законом у време ступања на снагу овог статута.

Територија АП Војводине не може се мењати без сагласности њених грађана, изражене на референдуму.

Референдум је пуноважан ако је на њему гласала већина од укупног броја бирача уписаних на територији АП Војводине.

Одлука о промени територије је донета ако је за промену гласала већина од укупног броја бирача уписаних на територији АП Војводине.

Носиоци права на покрајинску аутономију

Члан 4.

Носиоци права на покрајинску аутономију јесу грађани АП Војводине.

Право из става 1. овог члана подлеже само надзору уставности и законитости.

Покрајински органи, политичке организације, група или појединац не могу присвојити право грађана на покрајинску аутономију, нити успоставити власт у органима АП Војводине мимо слободно изражене воље грађана АП Војводине.

Остваривање права на покрајинску аутономију

Члан 5.

Грађани АП Војводине самостално остварују своја права и извршавају своје дужности утврђене Уставом Републике Србије (у даљем тексту: Устав), законом, Статутом Аутономне Покрајине Војводине (у даљем тексту: Статут) и општим актима органа АП Војводине.

Грађани АП Војводине своје право на покрајинску аутономију остварују непосредно, народном иницијативом или референдумом и путем својих слободно изабраних представника.

Национална равноправност

Члан 6.

У АП Војводини, Срби, Мађари, Словаци, Хрвати, Црногорци, Румуни, Роми, Буњевци, Русини и Македонци, као и друге бројчано мање националне заједнице које у њој живе, равноправни су у остваривању својих права.

Мултикултурализам и интеркултурализам

Члан 7.

Вишејезичност, мултикултурализам и мултиконфесионализам представљају општу вредност од посебног значаја за АП Војводину.

Дужност је свих покрајинских органа и организација да, у оквиру својих права и дужности, подстичу и помажу очување и развијање вишејезичности и културне баштине националних заједница које традиционално живе у АП Војводини, као и да посебним мерама и активностима помажу међусобно уважавање и упознавање различитих језика, култура и вероисповести у АП Војводини.

Равноправна заступљеност жена и мушкараца

Члан 8.

АП Војводина утврђује политику једнаких могућности и доноси посебне мере за подстицање равноправности полова.

АП Војводина утврдиће услове и начин обезбеђивања равноправне заступљености жена и мушкараца у органима АП Војводине.

Симболи АП Војводине

Члан 9.

АП Војводина има симболе.

Симболи аутономне покрајине су застава и грб.

Скупштина АП Војводине уређује изглед и употребу симбола покрајинском скупштинском одлуком.

Главни град АП Војводине

Члан 10.

Главни град АП Војводине је Нови Сад.

Седиште органа АП Војводине је у Новом Саду.

Покрајинском скупштинском одлуком може се предвидети да седиште одређених покрајинских органа буде у неком другом месту у АП Војводини.

Положај Новог Сада, као главног града аутономне покрајине, уређује се покрајинском скупштинском одлуком, у складу са законом.

Имовина АП Војводине

Члан 11.

У јавној својини АП Војводине су покретне и непокретне ствари утврђене законом и Статутом, а пре свега ствари у јавној својини које у тренутку доношење овог статута на основу закона користе органи АП Војводине и јавна предузећа и установе чији је она оснивач.

Скупштина АП Војводине покрајинском скупштинском одлуком одређује органе надлежне за управљање и располагање имовином АП Војводине на начин утврђен законом.

Послове правне заштите имовинских права и интереса АП Војводине обавља Покрајинско јавно правобранилаштво.

Пољопривредно земљиште

Члан 12.

Обрадиво пољопривредно земљиште, природне реткости, научно, културно и историјско наслеђе уживају посебну заштиту под условима одређеним законом и актима АП Војводине.

Пољопривредно, шумско и водно земљиште служе општем добру.

Пољопривредно земљиште не може мењати своју намену, осим у изузетним, законом и покрајинском скупштинском одлуком утврђеним случајевима, када је то неопходно ради задовољавања неопходних потреба друштва, које се на други начин нису могле задовољити.

Заштита животне средине

Члан 13.

АП Војводина, у складу са законом, обезбеђује услове за заштиту и унапређивање животне средине и предузима мере за спречавање и отклањање штетних последица које угрожавају животну средину и доводе у опасност живот и здравље људи.

Сарадња с јединицама локалне самоуправе

Члан 14.

АП Војводина, у вршењу послова из своје надлежности, остварује сарадњу и координацију с јединицама локалне самоуправе на својој територији.

Развој АП Војводине

Члан 15.

АП Војводина је одговорна за сопствени одрживи економски, научни, образовни, културни и туристички развој, као целина, те уравнотежени развој својих географских области.

Међурегионална сарадња

Члан 16.

АП Војводина сарађује с територијалним заједницама и другим облицима аутономије других држава у оквиру спољне политике Републике Србије и уз обавезу поштовања њеног територијалног јединства и правног поретка.

АП Војводина закључује међународне уговоре у областима из своје надлежности.

АП Војводина може бити члан европских и светских удружења региона.

АП Војводина може основати представништва у регионима Европе и Бриселу, ради промоције и унапређивања својих привредних, научних, образовних, културних и туристичких капацитета.

Војвођанска академија наука и уметности

Члан 17.

Војвођанска академија наука и уметности је научна и уметничка установа од посебног значаја у АП Војводини.

Војвођанску академију наука и уметности оснива Скупштина АП Војводине покрајинском скупштинском одлуком, којом утврђује њену улогу, уређује њену делатност и начин остваривања.

Органи АП Војводине обезбеђују услове за рад Војвођанске академије наука и уметности.

Заштита покрајинске аутономије

Члан 18.

Скупштина АП Војводине или Влада АП Војводине, у оквиру својих права и дужности дефинисаних Уставом и Статутом, имају право жалбе Уставном суду ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа јединице локалне самоуправе онемогућава вршење надлежности АП Војводине.

Скупштина АП Војводине или Влада АП Војводине могу покренути поступак за оцену уставности или законитости закона и другог општег акта Републике Србије или општег акта јединице локалне самоуправе којим се повређује право на покрајинску аутономију.

У случају да је поступак из ст. 1. и 2. овог члана покренула Влада АП Војводине, дужна је да о томе обавести Скупштину АП Војводине, на првој наредној седници након покретања поступка.

Правни акти АП Војводине

Члан 19.

АП Војводина путем својих органа доноси следеће правне акте:

- Статут као највиши правни акт АП Војводине;
- покрајинске скупштинске одлуке које имају значај закона на територији АП Војводине у питањима која су непосредно, на основу Устава, у надлежности АП Војводине или која су законом одређена као питања од покрајинског значаја;
- покрајинске уредбе;
- одлуке;
- декларације;
- резолуције;
- пословнике;
- правилнике;
- упутства;
- наредбе;
- решења;
- препоруке;
- закључке и друге правне акте.

II. ОСТВАРИВАЊЕ ЉУДСКИХ И МАЊИНСКИХ ПРАВА

Забрана дискриминације

Члан 20.

При вршењу послова из надлежности АП Војводине, сви грађани су једнаки у правима и дужностима, без обзира на расу, пол, место рођења, језик, националну припадност, вероисповест, политичко или друго уверење, образовање, социјално порекло, имовно стање или које друго лично својство.

Забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна, на било ком основу, а нарочито на основу расе, пола, националне припадности, социјалног порекла, места рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.

Не сматрају се дискриминацијом мере које АП Војводина може увести у економском, социјалном, културном и политичком животу ради постизања пуне равноправности између припадника заједница и група који су због своје различитости у неповољнијем положају од грађана који припадају већинској заједници.

Посебна права мајке и детета

Члан 21.

Ради стабилног демографског развоја, АП Војводина обезбеђује додатна и допунска права и заштиту, односно виши степен заштите породице, права деце, трудница, мајки током породилског одсуства и самохраних родитеља са децом.

АП Војводина посебним мерама подстиче рађање деце, запошљавање и рад мајки с малолетном децом и самохраних родитеља.

Права националних заједница

Члан 22.

Припадници националних заједница које чине бројчану мањину у укупном становништву АП Војводине, уживају посебну заштиту и сва права која су актима Републике Србије гарантована националним мањинама и припадницима националних мањина.

Заштита стечених права

Члан 23.

Достигнути ниво људских и мањинских права, као и индивидуалних и колективних, не може се смањивати.

АП Војводина може обезбедити додатна или допунска права, односно поставити виши степен заштите права припадника националних заједница које чине бројчану мањину у укупном становништву АП Војводине.

АП Војводина прати остваривања људских права из става 1. овог члана и обезбеђује њихово остваривање и заштиту у случају када та заштита није обезбеђена на републичком или локалном нивоу.

Сразмерна заступљеност

Члан 24.

У покрајинским органима и организацијама, припадници националних заједница у АП Војводини треба да буду заступљени сразмерно њиховој заступљености у становништву на подручју рада покрајинских органа, односно организација.

На основу покрајинске скупштинске одлуке Скупштине АП Војводине, Влада АП Војводине дужна је да предузме посебне мере и активности с циљем постизања сразмерне заступљености у случају постојања несразмерне заступљености припадника различитих националних заједница у одређеним покрајинским органима, односно организацијама.

Посебне мере и активности из става 2. овог члана трају док постоји значајнија несразмерна заступљеност, али те мере и активности не могу да угрозе рад у покрајинском органу односно организацији, ни опште услове запошљавања у њима.

Аутономија националних заједница

Члан 25.

Припадници националних заједница које чине бројчану мањину у укупном становништву АП Војводине, путем изабраних националних савета, остварују облик аутономије, оснивају установе, самостално одлучују или учествују у одлучивању у питањима из области образовања, културе, употребе језика и информисања.

АП Војводина, у оквиру својих права и дужности, поверава вршење појединих послова националним саветима или их укључује у одлучивање о питањима из става 1. овог члана и обезбеђује средства за вршење тих послова.

Службени језици и писма

Члан 26.

У органима и организацијама АП Војводине у службеној употреби су српски језик и ћирилично писмо, мађарски, словачки, хрватски, румунски и русински језик и њихова писма, у складу са законом и покрајинском скупштинском одлуком.

Примена латиничког писма српског језика у органима и организацијама АП Војводине уредиће се покрајинском скупштинском одлуком у складу са законом.

Право на службену употребу језика националних заједница, који нису наведени у ставу 1. овог члана, остварује се у складу с ратификованим међународним уговорима, законом и покрајинском скупштинском одлуком.

III. НАДЛЕЖНОСТИ АП ВОЈВОДИНЕ

Члан 27.

АП Војводина путем својих органа:

- доноси Статут и одлучује о промени Статута;
- доноси покрајинске скупштинске одлуке и друга општа акта, којима у складу са Уставом, законом и Статутом уређује области из своје надлежности, као и питања од покрајинског значаја;
- извршава покрајинске скупштинске одлуке и доноси прописе за њихово спровођење;
- извршава законе и доноси прописе за њихово спровођење, када је то законом предвиђено;
- уређује избор, организацију и рад органа и организација чији је она оснивач, као и службену употребу језика и писама у њима;
- уређује положај, права и дужности изабраних, именованих, постављених и запослених лица у органима АП Војводине;
- прати и вреднује политику регионалног развоја АП Војводине, прикупља и обрађује статистичке податке од интереса за АП Војвину;
- прописује прекршаје и прекршајне казне за повреде прописа које доноси у оквиру своје надлежности;
- расписује покрајински референдум;
- доноси стратешке планове привредног и друштвеног развоја АП Војводине;
- одлучује о коришћењу својих изворних прихода и средстава за обављање поверених послова;
- одлучује о задуживању АП Војводине;
- доноси свој буџет и завршни рачун;
- оснива организације, агенције, јавна предузећа и установе, фондове, привредна друштва ради обављања послова АП Војводине и врши надзор над њиховим радом;
- установљава покрајинска одликовања, признања и награде физичким и правним лицима;
- уређује друге области и питања прописана Уставом, законом и Статутом.

Међусобни однос републичких и покрајинских органа

Члан 28.

Међусобни односи републичких и покрајинских органа при извршавању закона и других републичких прописа заснивају се на Уставом, законом и Статутом предвиђеним правима и обавезама републичких и покрајинских органа и на њиховој сарадњи.

Ради законитог, успешног и несметаног обављања послова из своје надлежности, АП Војводина може предложити оснивање Сталне мешовите комисије састављене од представника органа Републике Србије и органа АП Војводине.

Члан 29.

АП Војводина је надлежна за вршење следећих послова:

1. Просторно планирање

- доноси регионални просторни план, просторни план посебне намене и просторни план мреже инфраструктуре и мреже подручја или објеката с посебним функцијама за подручја на територији АП Војводине и уређује урбанистичко, просторно и развојно планирање у оквиру мера економске политике Републике Србије.

2. Регионални развој

- уређује и обезбеђује равномерни регионални развој и капиталне расходе из средстава АП Војводине у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја;
- доноси стратешке и друге документе у вези с регионалним развојем, а у складу са стратегијом регионалног развоја Републике Србије;
- у складу са Уставом и законом сарађује у утврђивању регионалне политике Републике Србије, као и у доношењу и реализацији докумената који ту политику дефинишу;
- оснива Развојну банку АП Војводине;
- оснива организације које се баве успостављањем равномерног регионалног развоја;
- развија административне капацитете покрајинске управе и локалне самоуправе с циљем успешног коришћења структурних и кохезионих фондова Европске уније.

3. Пољопривреда, рурални развој, водопривреда, шумарство, лов и риболов

- уређује питања од покрајинског значаја у области пољопривреде у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја;
- доноси, спроводи и надзире мере аграрне политике и мере руралног развоја у складу са стратегијом развоја пољопривреде и руралног развоја Републике Србије;
- образује посебан буџет, фондове или друге облике организовања из области пољопривреде;
- образује робне резерве АП Војводине;
- доноси водопривредну основу за АП Војвину у складу с водопривредном основом Републике Србије;
- доноси, спроводи и надзире редовне и ванредне мере одбране од спољних и унутрашњих вода у складу са усвојеним плановима АП Војводине и Републике Србије;

- уређује ловство у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја и обезбеђује јавни интерес у области ловства;
- уређује риболов у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја и обезбеђује јавни интерес у области риболова;
- управља пољопривредним земљиштем, шумским земљиштем, шумама и шумским производима у својој имовини, као и водним ресурсима и вештачким и природним водотоцима на територији АП Војводине;
- врши друге послове прописане законом који чине њену изворну или поверену надлежност.

4. Туризам, угоститељство, бање и лечилишта

- уређује питања од покрајинског значаја у области туризма у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја;
- уређује коришћење минералних и термалних вода, балнеолошких и климатских ресурса у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја и обезбеђује јавни интерес у тим областима;
- оснива организације за унапређивање и развој туризма;
- оснива установе у области бања и лечилишта;
- врши друге послове прописане законом који чине њену изворну или поверену надлежност.

5. Заштита животне средине

- уређује, унапређује и обезбеђује заштиту животне средине у складу са Уставом, потврђеним међународним уговором и законом;
- доноси план и програм управљања природним ресурсима и добрима у складу са стратешким документима;
- доноси програм заштите животне средине у складу са националним програмом;
- врши контролу коришћења и заштиту природних ресурса и добара;
- проглашава одређену територију за заштићено природно добро и прописује мере заштите у складу са законом;
- врши систематски мониторинг чинилаца животне средине с праћењем и проценом развоја загађења животне средине;
- врши друге послове прописане законом који чине њену изворну или поверену надлежност.

6. Индустрија и занатство

- уређује питања од покрајинског значаја у области индустрије у складу са Уставом, потврђеним међународним

уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја;

- доноси план и програм равномерног привредног развоја АП Војводине, у складу с планом развоја Републике Србије;
- учествује у одлучивању о коришћењу природних богатстава и минералних сировина на свом подручју и стара се о њиховом унапређивању и коришћењу;
- уређује оснивање и начин рада занатских радњи као облика приватног предузетништва, у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја;
- врши друге послове прописане законом који чине њену изворну или поверену надлежност.

7. Друмски, речни и железнички саобраћај и уређивање путева

- уређује питања од покрајинског значаја у друмском, речном и железничком саобраћају у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја;
- управља јавним путевима на територији АП Војводине, осим државних путева који су део мреже европских путева и општинских путева, те оснива јавно предузеће за управљање јавним путевима на територији АП Војводине;
- управља пловним путевима, оснива јавно предузеће за управљање пловним путевима, доноси годишњи програм обележавања и одржавања пловних путева на територији АП Војводине;
- врши друге послове прописане законом који чине њену изворну или поверену надлежност.

8. Приређивање сајмова и других привредних манифестација

- уређује сајмове и друге привредне манифестације од покрајинског значаја у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја;
- врши друге послове прописане законом који чине њену изворну или поверену надлежност.

9. Просвета, спорт и култура

- уређује средње образовање у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја и обезбеђује јавни интерес у области средњег образовања;
- уређује образовање одраслих у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја и обезбеђује јавни интерес у области образовања одраслих;
- уређује ученички и студентски стандард у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и за-

коном који одређује питања од покрајинског значаја и обезбеђује јавни интерес у области ученичког и студентског стандарда;

- уређује питања од покрајинског значаја у предшколском, основном и високом образовању у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја;
- обезбеђује остваривање права на образовање на матерњем језику припадницима националних заједница које чине бројчану мањину у укупном становништву АП Војводине на свим нивоима образовања;
- оснива установе образовања с циљем обезбеђивања јавног интереса у области образовања, осим у предшколском и основном образовању;
- уређује питања од покрајинског значаја у областима које су у вези са интересом младих;
- уређује питања од покрајинског значаја у спорту и физичкој култури у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја;
- оснива организације за обављање спортских делатности од интереса за АП Војводину;
- уређује питања од покрајинског значаја у области културе у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја;
- уређује и обезбеђује општи интерес у области културе националних заједница које чине бројчану мањину у укупном становништву АП Војводине, у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја;
- уређује самостално обављање уметности и других делатности у области културе у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја;
- оснива архиве, музеје, библиотеке, позоришта, заводе и друге установе од покрајинског значаја које обезбеђују јавни интерес у области културе;
- врши управне послове у погледу регистрације и вођења евиденције о задужбинама, фондовима и фондацијама са седиштем на територији АП Војводине;
- врши друге послове прописане законом који чине њену изворну или поверену надлежност.

10. Наука, иновације и технолошки развој

- ближе уређује поједина питања у науци, иновацијама и технолошком развоју у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом;
- оснива или учествује у оснивању истраживачко-развојних центара, иновационих центара, пословно-технолошких инкубатора, научно-технолошких паркова и института и на друге начине, путем одговарајућих фондова, подстиче иновационе делатности и развој и популаризацију научног и технолошког стваралаштва на територији АП Војводине;
- врши друге послове прописане законом који чине њену изворну или поверену надлежност.

11. Здравствена и социјална заштита

- уређује питања од покрајинског значаја у здравству и здравственом осигурању и унапређује заштиту здравља, здравствenu и фармацеутску службу на територији АП Војводине у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја;
- уређује питања од покрајинског значаја и унапређује стање у пензијском осигурању, запошљавању, борачкој и инвалидској заштити, социјалној заштити породице, деце, омладине и старих;
- оснива установе секундарне и терцијарне здравствене

заштите које обезбеђују јавни интерес у здравственој заштити у АП Војводине;

- оснива установе социјалне заштите које обезбеђују јавни интерес у социјалној заштити у АП Војводини, осим установа које оснива локална самоуправа;
- врши друге послове прописане законом који чине њену изворну или поверену надлежност.

12. Јавно информисање на покрајинском нивоу

- уређује питања од покрајинског значаја у јавном информисању у складу са Уставом, потврђеним међународним уговорима и законом који одређује питања од покрајинског значаја;
- утврђује јавни интерес грађана АП Војводине у области јавног информисања и радиодифузије и ближе уређује услове и начин обављања делатности покрајинског јавног радиодифузног сервиса;
- обезбеђује рад јавних гласила од покрајинског значаја на језицима националних заједница које чине бројчану мањину у укупном становништву АП Војводине;
- врши друге послове прописане законом који чине њену изворну или поверену надлежност.

13. Развој инфраструктуре и капитална улагања

- путем капиталних улагања учествује у изградњи, опремању и развоју инфраструктуре која чини имовину локалне самоуправе и АП Војводине на територији АП Војводине;
- путем капиталних улагања учествује у изградњи и опремању значајних грађевинских објеката који служе остваривању јавног интереса;
- врши друге послове прописане законом који чине њену изворну или поверену надлежност.

14. Надлежности у другим областима

- стара се о остваривању људских права и права националних заједница које чине бројчану мањину у укупном становништву АП Војводине, те утврђује додатна права у складу са законом;
- ближе уређује службену употребу језика и писама националних заједница које чине бројчану мањину у укупном становништву АП Војводине, у складу са законом;
- остварује сарадњу с црквама и верским заједницама на територији АП Војводине и помаже њихове делатности које врше у јавном интересу;
- стара се о остваривању и унапређивању политике у области равноправности полова у АП Војводини;
- стара се о остваривању политике у области рада и запошљавања на територији АП Војводине;
- предлаже мрежу судова на територији АП Војводине;

– врши друге послове прописане законом који чине њену изворну или поверену надлежност.

Привремено уређивање

Члан 30.

АП Војводина може да уређује питања која нису обухваћена законом, када је то од посебног интереса за грађане АП Војводине и када се та питања могу успешније и сврсисходније уређивати и решавати унутар АП Војводине и на основу њених прописа.

О питањима од републичког значаја о којима није донет закон, Скупштина АП Војводине може донети покрајинску скупштинску одлуку којом се та питања привремено уређују за територију АП Војводине у складу са Уставом и Статутом.

Покрајинска скупштинска одлука о привременом уређивању престаје да важи даном ступања на снагу одговарајућег закона.

Повераване надлежности

Члан 31.

АП Војводина може покрајинском скупштинском одлуком поверити јединицама локалне самоуправе и националним саветима националних мањина обављање појединих послова из своје надлежности.

Покрајински управни окрузи

Члан 32.

С циљем вршења одређених послова покрајинске управе, ван места седишта покрајинских органа управе, оснивају се покрајински управни окрузи у складу са Статутом и покрајинском скупштинском одлуком.

На територији АП Војводине, покрајинском скупштинском одлуком основаће се седам покрајинских управних округа.

Покрајински управни окрузи основаће се у следећим седиштима:

- на територији Бачке – у Суботици и Сомбору;
- на територији Баната – у Кикинди, Вршцу, Панчеву и Зрењанину;
- на територији Срема – у Сремској Митровици.

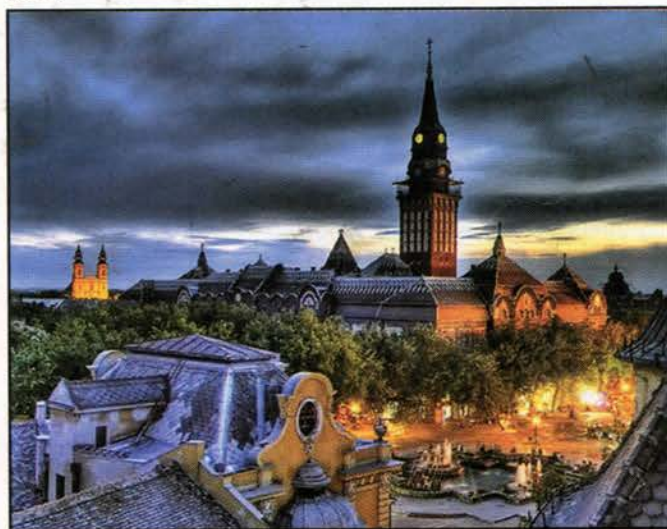
IV. ОРГАНИ АП ВОЈВОДИНЕ

1. СКУПШТИНА АП ВОЈВОДИНЕ

Положај

Члан 33.

Скупштина АП Војводине (у даљем тексту: Скупштина) је највиши орган и носилац нормативне власти у АП Војводини.

Надлежност

Члан 34.

Скупштина:

- доноси Статут и одлучује о промени Статута;
- доноси покрајинске скупштинске одлуке, одлуке, резолуције, декларације, препоруке, закључке и друга акта;
- утврђује основе политике на нивоу АП Војводине;
- врши контролу над радом Владе АП Војводине;
- доноси регионални просторни план, просторни план посебне намене и просторни план мреже подручја и објеката с посебним функцијама за подручја на територији АП Војводине;
- доноси стратегију развоја пољопривреде, шумарства, водопривреде, привреде и других области из надлежности АП Војводине
- доноси буџет и завршни рачун;
- одлучује о задуживању АП Војводине;
- расписује покрајински референдум;
- доноси акт о потврђивању међународних уговора које склапа Влада АП Војводине;
- доноси покрајинску скупштинску одлуку о избору и престанку мандата и положају посланика и покрајинску скупштинску одлуку о изборним јединицама;
- покрајинском скупштинском одлуком уређује права, дужности и положај изабраних, именованих, постављених и запослених лица у органима и организацијама АП Војводине;
- прописује прекршаје за повреде покрајинских прописа;
- бира и разрешава председника и потпредседнике Скупштине, председника, потпредседнике и чланове Владе АП Војводине, председнике и чланове радних тела Скупштине, секретара Скупштине и друге функционере органа и организација које она оснива;
- бира покрајинског омбудсмана и уређује његова овлашћења и начин њиховог остваривања покрајинском скупштинском одлуком;
- доноси акт о оснивању Развојне банке Војводине ради подстицања привредног и друштвеног развоја АП Војводине;
- доноси акт о оснивању, надлежностима и уређењу организација, агенција и јавних предузећа и установа, осим оних организација, предузећа и установа чије је оснивање поверено Влади АП Војводине, покрајинском скупштинском одлуком;
- предлаже законе, друге прописе и опште акте које доноси Народна скупштина Републике Србије;
- даје мишљење на промене Устава које се односе на положај, права и дужности АП Војводине;
- предлаже мрежу судова на територији АП Војводине;
- доноси пословник о свом раду;
- врши друге послове одређене Уставом, законом и Статутом.

Састав Скупштине

Члан 35.

Скупштина има 120 посланика, који се бирају на непосредним изборима, тајним гласањем.

Избор и престанак мандата посланика, начин омогућавања сразмерне заступљености националних заједница и образовање изборних јединица уређује Скупштина, покрајинском скупштинском одлуком.

Избор посланика и конституисање Скупштине

Члан 36.

Изборе за посланике расписује председник Скупштине, 90 дана пре истека мандата Скупштине, тако да се избори окончају у наредних 60 дана.

Прву седницу Скупштине заказује председник Скупштине из претходног сазива, тако да се седница одржи најкасније 30 дана од дана проглашења коначних резултата избора.

Скупштина на првој седници потврђује посланичке мандате.

Скупштина је конституисана потврђивањем мандата две трећине посланика.

На одлуку донету у вези с потврђивањем мандата, допуштена је жалба Уставном суду који по њој одлучује у року од 72 сата.

Потврђивањем мандата две трећине посланика престаје мандат претходног сазива Скупштине.

Положај посланика

Члан 37.

Мандат посланика у Скупштини траје четири године.

Мандат посланика почиње да тече даном потврђивања мандата у Скупштини и траје четири године, односно до престанка мандата посланика тог сазива Скупштине.

Посланик је слободан, под условима одређеним покрајинском скупштинском одлуком, да неопозиво стави свој мандат на располагање политичкој странци на чији је предлог изабран за посланика.

Покрајинском скупштинском одлуком, у складу са Уставом и законом, одређује се које функције и дужности представљају сукоб интереса.

Скупштина може, у случају проглашења ванредног стања или ратног стања, одлучити да се мандат посланика продужи док такво стање траје, односно док не буду створени услови за избор нових посланика.

Заштита посланика

Члан 38.

Посланик не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен због изнетог мишљења или давања гласа на седници Скупштине и радних тела.

Председник и потпредседници Скупштине

Члан 39.

Скупштина има председника и једног или више потпредседника, које бира из редова посланика.

Мандат председника и потпредседника траје четири године.

Председник Скупштине представља Скупштину у земљи и иностранству, председава и руководи седницама Скупштине, расписује изборе за посланике, потписује акте које је донела Скупштина и врши друге послове предвиђене Статутом и Пословником Скупштине.

Потпредседник помаже председнику Скупштине у вршењу његове функције, замењује председника у случају његове спречености и обавља друге послове утврђене Пословником Скупштине.

Начин и поступак предлагања и избор председника и потпредседника и одређивање броја потпредседника уређује се Пословником Скупштине.

Председник и потпредседник изабрани су када за њих гласа већина од укупног броја посланика.

Савет националних заједница

Члан 40.

У Скупштини се установљава Савет националних заједница.

Савет националних заједница представља посебно тело Скупштине које има 30 чланова.

Половина чланова Савета бира се из редова посланика који се изјашњавају као припадници националне заједнице која чини бројчану већину у укупном становништву АП Војводине.

Половина чланова Савета бира се из редова посланика који се изјашњавају као припадници националних заједница које чине бројчану мањину у укупном становништву АП Војводине.

Број чланова Савета из редова посланика који се изјашњавају као припадници националних заједница које чине бројчану мањину у укупном становништву АП Војводине, утврђује се сразмерно укупном броју посланика у саставу Скупштине који се изјашњавају као припадници те националне заједнице.

Уколико у саставу Скупштине АП Војводине нема припадника неке националне заједнице, при доношењу одлуке обавезно се прибавља мишљење националног савета националне мањине, уколико он има седиште на територији АП Војводине.

При решавању питања из надлежности Скупштине, која су посредно или непосредно у вези са остваривањем права националних заједница које чине бројчану мањину у укупном становништву АП Војводине, а нарочито у области културе, образовања, јавног информисања и службене употребе језика и писама, обавезно се прибавља мишљење Савета националних заједница.

Савет националних заједница одлуке доноси већином од укупног броја чланова.

Начин рада и избора Савета националних заједница уређује се покрајинском скупштинском одлуком и Пословником Скупштине.

Начин одлучивања

Члан 41.

Скупштина одлучује већином гласова на седници којој присуствује већина од укупног броја посланика, уколико Статутом није предвиђена посебна већина.

Скупштина одлучује двотрећинском већином гласова укупног броја посланика:

- о промени Статута;
  - о доношењу покрајинске скупштинске одлуке за спровођење Статута;
  - о избору и разрешењу покрајинског омбудсмана.
- Скупштина одлучује већином гласова од укупног броја посланика:
- о доношењу буџета АП Војводине и усвајању завршног рачуна;
  - о избору и разрешењу председника и потпредседника Скупштине;
  - о избору и разрешењу председника, потпредседника и чланова Владе АП Војводине;
  - о доношењу покрајинске скупштинске одлуке о симболима АП Војводине;
  - о доношењу пословника о свом раду;
  - о расписивању референдума на својој територији;
  - о другим питањима предвиђеним овим статутом.

Заседање

Члан 42.

Скупштина се састаје према потреби, а најмање четири пута годишње.

Распуштање Скупштине

Члан 43.

Председник Скупштине, на образложени предлог Владе АП Војводине, може да распусти Скупштину.

У случају да не распусти Скупштину на образложени предлог Владе АП Војводине, председник Скупштине је дужан да прибави мишљење Владе Републике Србије о неопходности одлагања распуштања Скупштине, у року од 10 дана од дана подношења предлога.

Влада АП Војводине не може предложити распуштање Скупштине ако је поднет предлог да јој се изгласа неповерење или ако је поставила питање свога поверења.

Скупштина се распушта ако у року од 90 дана од дана конституисања не изабере Владу АП Војводине.

Скупштина не може бити распуштена за време ратног или ванредног стања.

Скупштина која је распуштена врши само текуће или неодложне послове, одређене законом и покрајинском скупштинском одлуком.

У случају проглашења ратног или ванредног стања, поново се успоставља њена пуна надлежност која траје до окончања ратног, односно ванредног стања.

Право предлагања

Члан 44.

Право предлагања покрајинских одлука и општих аката које доноси Скупштина имају Влада АП Војводине, посланици Скупштине, јединица локалне самоуправе или најмање 15 000 бирача.

Предлог за доношење покрајинске скупштинске одлуке могу поднети Влада АП Војводине, најмање пет посланика, скупштине јединица локалне самоуправе или најмање 30 000 бирача.

Покрајински омбудсман има право предлагања покрајинских скупштинских одлука из области своје надлежности.

Референдум

Члан 45.

Скупштина може одлучити да о појединим питањима у њеној надлежности одлуку доноси грађани – референдумом.

Скупштина је дужна да распише покрајински референдум ако захтев за његово расписивање поднесе најмање 30 000 бирача.

Одлуку донету на референдуму проглашава Скупштина.

Покрајинска скупштинска одлука и Пословник Скупштине

Члан 46.

О Скупштини се доноси покрајинска скупштинска одлука. Начин рада Скупштине уређује се Пословником Скупштине.

2. ВЛАДА АП ВОЈВОДИНЕ

Положај и одговорност

Члан 47.

Влада АП Војводине (у даљем тексту: Покрајинска влада) је орган АП Војводине и у оквиру надлежности АП Војводине носилац извршне власти на њеној територији.

Покрајинска влада је одговорна Скупштини за свој рад.

Надлежност

Члан 48.

Покрајинска влада:

- утврђује и води политику у оквиру права и дужности АП Војводине у областима њене изворне надлежности, у оквиру основа које утврђује Скупштина;
- извршава законе ако је за то овлашћена;
- извршава покрајинске скупштинске одлуке и друга општа акта Скупштине;
- уколико је овлашћена законом или покрајинском скупштинском одлуком, доноси покрајинске уредбе, одлуке и друга општа акта ради извршавања закона и покрајинских скупштинских одлука;
- заступа АП Војводину као правно лице, оснива и врши права и обавезе које АП Војводина има као оснивач јавних предузећа и установа и других организација ако је за то овлашћена покрајинском скупштинском одлуком;
- образује стручне и друге службе за обављање послова у свом делокругу, у складу са Статутом, законом и покрајинском скупштинском одлуком;
- предлаже програме развоја, буџет и завршни рачун АП Војводине и предузима мере за њихово спровођење;
- предлаже Скупштини покрајинске скупштинске одлуке и друга општа акта;
- поставља и разрешава функционере организација чији је оснивач АП Војводина, осим оних које бира Скупштина;
- усмерава и усклађује рад покрајинских органа управе и организација чији је оснивач АП Војводина, те врши надзор над њиховим радом;
- надзире рад привредних друштава и установа које врше јавна овлашћења или друге послове од покрајинског значаја;
- управља и располаже имовином АП Војводине, у складу са законом;
- даје мишљење Скупштини на предлог покрајинских скупштинских одлука или општег акта који је Скупштини поднео други предлагач;
- доноси акте и предузима радње и мере из надлежности Скупштине у случају елементарних непогода и другим ванредним околностима, ако Скупштина не може благовремено да се састане;
- закључује међународне уговоре из области које су у надлежности АП Војводине;
- доноси пословник о свом раду;
- врши друге послове утврђене законом, Статутом и покрајинском скупштинском одлуком.

Састав Покрајинске владе

Члан 49.

Покрајинску владу чине председник, један или више потпредседника и чланови владе.

Председник Покрајинске владе води, усклађује и усмерава рад Покрајинске владе и представља Покрајинску владу, потписује акта које она доноси, стара се о примени њеног пословника и врши друге послове утврђене Статутом, покрајинском скупштинском одлуком и Пословником Покрајинске владе.

Чланови покрајинске владе, за свој рад и за стање у области из делокруга за који су задужени, одговорни су председнику Покрајинске владе, Покрајинској влади и Скупштини.

Нespoјивост функција

Члан 50.

Покрајинском скупштинском одлуком, у складу са Уставом и законом, одређује се које су функције, послови или приватни интереси у сукобу с положајем председника, потпредседника и члана покрајинске владе.

Избор Покрајинске владе

Члан 51.

Кандидата за председника Покрајинске владе Скупштини предлаже председник Скупштине, пошто саслуша мишљење представника посланичких група.

Кандидат за председника Покрајинске владе Скупштини износи програм Покрајинске владе и предлаже њен састав.

Скупштина бира и разрешава председника, потпредседника и чланове Покрајинске владе, већином гласова од укупног броја посланика.

Почетак и престанак мандата Покрајинске владе и њених чланова

Члан 52.

Мандат Покрајинске владе траје до истека мандата Скупштине која ју је изабрала.

Мандат Покрајинске владе почиње да тече даном полагања заклетве пред Скупштином.

Мандат Покрајинске владе престаје пре истека времена на које је изабрана: изгласавањем неповерења, растуштањем Скупштине или оставком председника Покрајинске владе.

Покрајинска влада којој је престао мандат може да врши само послове одређене покрајинском скупштинском одлуком, до избора нове покрајинске владе.

Покрајинска влада којој је престао мандат не може да предложи растуштање Скупштине.

Члану Покрајинске владе мандат престаје пре истека времена на које је изабран: констатовањем оставке, оставком председника Покрајинске владе, изгласавањем неповерења у Скупштини и ако га Скупштина разреши на предлог председника Покрајинске владе.

Интерпелација

Члан 53.

Интерпелацију у вези с радом Покрајинске владе или појединог њеног члана може поднети најмање 30 посланика.

Одговор на поднету интерпелацију Покрајинска влада дужна је да поднесе у року од 30 дана.

О одговору који су поднели Покрајинска влада или њен члан, расправља и гласа Скупштина.

Изгласавањем прихватања одговора, Скупштина наставаља да ради по усвојеном дневном реду.

Ако Скупштина гласањем не прихвати одговор Покрајинске владе или њеног члана, приступиће се гласању о неповерењу Покрајинској влади или њеном члану, уколико прет-

ходно, по неприхватању одговора на интерпелацију, председник Покрајинске владе, односно њен члан не поднесе оставку.

О питању које је било предмет интерпелације не може се поново расправљати пре истека рока од 90 дана.

Гласање о неповерењу Покрајинској влади или њеном члану

Члан 54.

Гласање о неповерењу Покрајинској влади или појединог њеном члану може затражити најмање 30 посланика.

Предлог за гласање о неповерењу Покрајинској влади или појединог њеном члану Скупштина разматра на првој наредној седници, а најраније пет дана по подношењу предлога.

Након окончања расправе, приступа се гласању о предлогу.

Скупштина је прихватила предлог за изгласавање неповерења Покрајинској влади или њеном члану ако је за њега гласало више од половине од укупног броја посланика.

Ако Скупштина изгласа неповерење Покрајинској влади, председник Скупштине дужан је да покрене поступак за избор нове покрајинске владе.

Ако Скупштина не изабере нову покрајинску владу у року од 30 дана од изгласавања неповерења, председник Скупштине дужан је да распусти Скупштину и распише изборе.

Ако Скупштина изгласа неповерење члану Покрајинске владе, председник Покрајинске владе дужан је да покрене поступак за избор новог члана Покрајинске владе, у складу са Статутом и покрајинском скупштинском одлуком.

Ако Покрајинској влади или члану Покрајинске владе не буде изгласано неповерење, потписници предлога не могу поднети нови предлог за гласање о неповерењу пре истека рока од 180 дана.

Гласање о поверењу Покрајинској влади

Члан 55.

Покрајинска влада може затражити гласање о свом поверењу.

Предлог за гласање о поверењу Покрајинској влади, на захтев Покрајинске владе, може се разматрати и на седници Скупштине која је у току, а ако Покрајинска влада није поднела такав захтев, предлог се разматра на првој наредној седници, најраније пет дана од његовог подношења.

Након окончања расправе приступа се гласању о предлогу.

Скупштина је прихватила предлог за изгласавање поверења Покрајинској влади ако је за њега гласало више од половине од свих посланика.

Ако Скупштина не изгласа поверење Покрајинској влади, Покрајинској влади престаје мандат, а председник Скупштине дужан је да покрене поступак за избор нове покрајинске владе.

Ако Скупштина не изабере нову покрајинску владу у року од 30 дана од дана неизгласавања поверења, председник Скупштине дужан је да распусти Скупштину и распише изборе.

Оставка Покрајинске владе

Члан 56.

Председник Покрајинске владе може поднети оставку Скупштини.

Председник Покрајинске владе оставку подноси председнику Скупштине и истовремено о њој обавештава јавност.

Скупштина на првој наредној седници констатује оставку, без расправе.

Покрајинској влади престаје мандат даном констатације оставке председника Покрајинске владе.

Када Скупштина констатује оставку председника Покрајинске владе, покреће се поступак за избор нове покрајинске владе.

Када Скупштина констатује оставку председника Покрајинске владе, председник Скупштине дужан је да покрене поступак за избор нове Покрајинске владе.

Ако Скупштина не изабере нову покрајинску владу у року од 30 дана од дана констатације оставке председника Покрајинске владе, председник Скупштине дужан је да распусти Скупштину и распише изборе.

Оставка и разрешење члана Покрајинске владе

Члан 57.

Члан Покрајинске владе може поднети оставку председнику Покрајинске владе.

Председник Покрајинске владе доставља поднету оставку председнику Скупштине, која је констатује на првој наредној седници.

Председник Покрајинске владе може да предложи Скупштини разрешење појединог члана Покрајинске владе.

Скупштина на првој наредној седници разматра и гласа о предлогу за разрешење члана Покрајинске владе.

Одлука о разрешењу члана Покрајинске владе донета је ако је за њу гласала већина од укупног броја посланика.

Члану Покрајинске владе који је поднео оставку мандат престаје даном констатације оставке, а члану Покрајинске владе који је разрешен, даном доношења одлуке о разрешењу.

Положај и овлашћења члана Покрајинске владе који је поднео оставку или је поднет предлог за његово разрешење, до престанка мандата уређују се покрајинском скупштинском одлуком.

Председник Покрајинске владе, по престанку мандата члана Покрајинске владе због поднете оставке или разрешења, дужан је да у складу с посебном покрајинском скупштинском одлуком покрене поступак за избор новог члана Покрајинске владе.

Заштита председника и члана Покрајинске владе

Члан 58.

Председник и члан Покрајинске владе не одговарају за мишљење изнето на седници Покрајинске владе, Скупштине или за гласање на седници Покрајинске владе.

Покрајинска скупштинска одлука и пословник о Покрајинској влади

Члан 59.

О Покрајинској влади доноси се покрајинска скупштинска одлука.

Начин рада Покрајинске владе уређује се Пословником Покрајинске владе.

3. ПОКРАЈИНСКА УПРАВА

Положај покрајинске управе

Члан 60.

Покрајинска управа је самостална; послове из своје надлежности обавља у складу са законом, Статутом и покрајинском скупштинском одлуком, а за свој рад одговорна је Покрајинској влади.

Послове покрајинске управе обављају покрајински органи управе и друге покрајинске организације одређене покрајинском скупштинском одлуком.

Послови покрајинске управе и број покрајинских органа управе одређују се покрајинском скупштинском одлуком.

Унутрашње уређење покрајинских органа управе и других покрајинских организација прописује Покрајинска влада.

Појединачни акти и радње покрајинских органа управе и организација којима су поверена овлашћења, морају бити засновани на закону и покрајинској скупштинској одлуци.

У склопу надзора над радом покрајинских органа управе, на начин утврђен покрајинском скупштинском одлуком, Покрајинска влада може поништити или укинути сваки општи и појединачни акт покрајинских органа управе који није у складу са Статутом, законом или покрајинском скупштинском одлуком.

Законитост коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу, подлеже преиспитивању пред судом у управном спору, ако у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита.

4. ПОКРАЈИНСКИ ОМБУДСМАН

Члан 61.

Покрајински омбудсман је независан и самосталан орган аутономне покрајине, који штити људска права и слободе сваког лица, зајемчена Уставом, потврђеним међународним уговорима о људским правима, општеприхваћеним правилима међународног права, законом и прописима АП Војводине.

Покрајински омбудсман посебно штити људска права и слободе од повреда учињених незаконитим, нецелисходним и неефикасним поступањем органа покрајинске, градске и општинске управе, организација и јавних предузећа и установа који врше управна и јавна овлашћења, а чији је оснивач покрајина, односно град или општина на територији АП Војводине.

Покрајинског омбудсмана бира и разрешава Скупштина двотрећинском већином гласова од укупног броја посланика.

Покрајински омбудсман има заменике, чији се број, услови за избор, начин избора и надлежности уређују покрајинском скупштинском одлуком о покрајинском омбудсману.

Покрајински омбудсман и његови заменици за свој рад одговорни су Скупштини.

Покрајински омбудсман и његови заменици уживају заштиту као посланици у Скупштини.

О покрајинском омбудсману доноси се покрајинска скупштинска одлука.

V. ФИНАНСИРАЊЕ АП ВОЈВОДИНЕ

Буџет аутономне покрајине

Члан 62.

АП Војводина има буџет у коме се приказују сви расходи и приходи којима се финансирају надлежности АП Војводине.

Буџет АП Војводине износи најмање 7 одсто у односу на буџет Републике Србије.

Три седмине буџета АП Војводине користиће се за финансирање капиталних расхода.

Приходи аутономне покрајине

Члан 63.

АП Војводина има изворне приходе којима финансира своје надлежности и које самостално утврђује и наплаћује у складу са законом и покрајинском скупштинском одлуком.

АП Војводина своје приходе стиче:

- наплатом пореза, такса и других накнада;
- приходима од имовине чији је титулар;
- учешћем у приходима јавних предузећа и установа;
- јавним зајмовима;
- комерцијалним зајмовима и кредитима;
- трансфером буџетских средстава;
- примањем донација и других давања без накнаде;
- из других извора у складу са законом и покрајинском скупштинском одлуком.

Врста и висина изворних прихода ближе се утврђују законом и покрајинском скупштинском одлуком у складу са законом.

Надлежности АП Војводине финансирају се из средстава обезбеђених, пре свега, из пореза на добит предузећа и пореза на доходак грађана наплаћених на територији АП Војводине, као и других прихода утврђених законом и покрајинском скупштинском одлуком у складу са законом.

Приходом АП Војводине сматра се и допунски трансфер из буџета Републике Србије.

VI. УСАГЛАШЕНОСТ ПОКРАЈИНСКИХ ПРАВНИХ АКТА, ОБЈАВЉИВАЊЕ И СТУПАЊЕ НА СНАГУ

Усаглашеност правних аката

Члан 64.

Статут је највиши правни акт АП Војводине.

Статут, покрајинске скупштинске одлуке и други општи акти морају бити сагласни са Уставом и законом.

Покрајинске скупштинске одлуке и општи акти Скупштине морају бити у сагласности са Статутом.

Покрајинске уредбе, одлуке и други општи акти Покрајинске владе морају бити сагласни са Статутом и покрајинском скупштинском одлуком и другим општим актима Скупштине.

Акти покрајинских органа управе и организација морају бити сагласни са Статутом, покрајинским скупштинским одлукама и другим општим актима Скупштине и Покрајинске владе.

Акти органа јединице локалне самоуправе морају бити сагласни са Статутом и покрајинским скупштинским одлукама.

Објављивање

Члан 65.

Статут, покрајинске скупштинске одлуке и општи акти Скупштине, као и покрајинске уредбе и одлуке Покрајинске владе, објављују се у „Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине”.

Акти Покрајинске владе, изузев аката из става 1. овог члана, акти покрајинских органа управе и организација објављују се када је то тим актима предвиђено.

Акти из ст. 1. и 2. овог члана објављују се на свим језицима који су у службеној употреби у раду органа АП Војводине. У случају неусаглашености, меродаван је текст објављен на српском језику.

Ступање на снагу

Члан 66.

Покрајинска скупштинска одлука и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања.

Акти из става 1. овог члана могу да ступе на снагу и даном објављивања ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења.

VII. ПРОМЕНА СТАТУТА

Предлог за промену Статута

Члан 67.

Предлог за промену Статута могу поднети: најмање једна трећина од укупног броја посланика, Покрајинска влада и радно тело Скупштине надлежно за питања уставно-правног положаја АП Војводине и најмање 40 000 бирача.

О предлогу за промену Статута одлучује Скупштина двотрећинском већином гласова од укупног броја посланика.

Утврђивање покрајинске скупштинске одлуке о промени Статута

Члан 68.

Ако Скупштина усвоји предлог за промену Статута, приступа се изради, односно разматрању покрајинске скупштинске одлуке о промени Статута.

Скупштина утврђује предлог покрајинске скупштинске одлуке о промени Статута двотрећинском већином гласова од укупног броја посланика и доставља га Народној скупштини Републике Србије, ради давања сагласности.

VIII. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 69.

За спровођење Статута донеће се покрајинска скупштинска одлука.

Покрајинску скупштинску одлуку о спровођењу Статута доноси Скупштина двотрећинском већином гласова од укупног броја посланика.

Ступање на снагу

Члан 70.

Овај Статут ступа на снагу даном доношења одлуке о проглашењу у Скупштини.

Посланичка група Српске радикалне странке аргументовано против антидржавног и неуставног Статута Аутономне Покрајине ВОЈВОДИНЕ

Тајни рад на документу од прворазредног јавног значаја

Проф. др Миле Поповић: Господине председавајући, даме и господо посланици, данас је господин Корхеџ започео своје излагање речима да је ово најважнија седница Покрајинског парламента у последњих двадесет година. Управо сам и ја хтео започети излагање тим речима, али то је једино у чему се са господином Корхеџем слажем, у свим другим стварима имам другачије мишљење.

Ја бих прво хтео да кажем како је дошло до овог нацрта и предлога. У летњим месецима изгледало је да се ништа не ради, или је скупштинска већина радила скривено од јавности. Ја сам очекивао, јер је то део парламентарне праксе, да ће бити формирана комисија у Покрајинском парламенту у којој ће бити заступљене све посланичке групе сразмерно њиховој снази, и да ће то бити један заједнички рад, рад на Нацрту Статута Аутономне Покрајине Војводине. Касније сам видео зашто се ишло на други начин, и зашто су посланичке групе, остале опозиционе, биле

искључене из овога, иначе неопходног заједничког рада на изради нацрта.

Нацрт који је обзнанило координационо тело посланичких група које чине скупштинску већину није ни прављен, он је преписан, јер је Лига социјалдемократа Војводине, заједно са Демократском заједницом војвођанских Мађара – 20. новембра 2007. године – утврдила нацрт истоветан овом, без одредаба о председнику Покрајинске скупштине.

Отуда, пошто нисмо учествовали у изради Нацрта, јер смо били на недемократски начин одстранени, ишло је више паралелних расправа о овом нацрту. Овде је речено да је више хиљада људи учествовало у расправи, али и Српска радикална странка у већим местима у Војводини је држала трибине где се говорило о одређеним решењима која нису прихватљива у Нацрту, односно у Предлогу Статута Аутономне Покрајине Војводине.

Када се погледа садржина овога предлога, она је у неким деловима проблематична, а у неким деловима и даље је остала неуставна, док неки делови и

подсећају на Статут, према обиму подсећају на Статут. Овај досадашњи који је још на снази, имао је 50 чланова, овај има 70 чланова.

Да је било и за редакторе овога текста ствари које су они и сами видели и мењали су из нацрта у предлог, неуставних ствари, и то је ваљда јасно само по себи, иако се и тада тврдило да је све у складу са Уставом. Предлози Скупштине Аутономне Покрајине Војводине у погледу избора судије Високог савета судства, у погледу избора тужиоца за Државно веће тужилаца, у погледу предлога за избор члана Уставног суда, у погледу непосредне ратне опасности да се посланику може продужити мандат, у погледу става који се налази под надлежности Покрајинске владе садржане у алинеји 4 Нацрта – да „Покрајинска влада извршава и покрајинске законске одлуке...” итд. Редактори су и сами видели да су ти делови неуставни и тих ствари више нема у овом предлогу Статута који ми данас разматрамо.

Статут АПВ као темељ државности

Међутим, остале су друге неке ствари које су спорне. Аутономна Покрајина Војводина од свог оснивања од 1. 9. 1945. године, имала је један кривудав пут, она је етаблирана као територијална аутономија и таква је била до '66. године; од 1967. до 1974. године, изграђивана је фактички као федерална јединица и таква је и била до 1988. године, да би се поново вратила у неко „корито” уставности у последњој деценији двадесетог века, а сада, са оваквим предлогом Статута, налазимо се опет на једном можда непријатном почетку где се иде према војвођанској државности.

Нема тога баш тако много у овом предлогу, руку на срце, али то је један почетак који може бити помало и опасан јер се не води довољно рачуна о уставном поретку Републике Србије.

Овде се говорило о потреби за далекосежном децентрализацијом. Међутим, скупштинска већина далекосежну децентрализацију схвата само као дава-

ње овлашћења покрајинској аутономији, што је апсолутно погрешно. Овде је основна невоља што се мисли да се једним статутом, који је подзаконски акт, може суспендовати републичко законодавство, па чак и Устав Републике Србије, јер се овде каже: „Устав Републике Србије је донео неке ствари... али ми сами имамо право, када је то у интересу грађана Војводине, да продубимо ту аутономију”. Ту је та почетна грешка и у излагању господина Тамаша Корхеца, да се, ево, и независно од Устава Републике Србије и законско, то може одвијати.

Молим вас, територијална аутономија у целом свету је уставна и, пре свега, законска категорија. Према томе, основни акти који регулишу организацију и надлежност територијалних аутономија – пре свега су закони, а само делимично устав. Преко тога се, наравно, не може ићи.

Овако како је направљен овај предлог, он донекле подсећа на статут, а донекле и на полуустав војвођанске полудржаве у оснивању. То је оно што брине. Можда сама та решења, када би се остало само на њима, могло би то и да прође, али овде се стално истиче, то је само почетак, али господо, ако је то почетак, зашто измена Устава Републике Србије? А кад се тај устав промени, може бити Србија федерализована, може и ово бити федерална јединица, нема проблема, али је погрешан начин да се ствари измене у Аутономној Покрајини Војводини преко једног подзаконског акта – статута.

Ја ћу да изнесем овде неколико тих елемената који су спорни.

Само суверене државе имају, на пример, *ius representationis*, имају само суверене државе и *ius contrahentis*, то су елементи суверене државе. Само федералне јединице, и то не све у вези са конкурентом надлежношћу, могу својим законима регулисати материју која није регулисана законом федералне државе. Овде апсолутно, Предлогом Статута, Аутономна Покрајина Војводина се јавља као узурпатор надлежности Републике Србије, тзв. покрајинска скупштинска одлука треба да замени републички закон, када републичког закона нема у некој области, када је то у интересу грађана Војводине. То једноставно тако не може, то је апсолутно противно Уставу.

У Италији нпр. не постоје ове територијалне аутономије, то је могуће, али у Италији територијалне аутономије немају законодавну власт. Кад устав Републике Србије омогући и Војводини да има законодавну власт, онда би то могло да се уради. Али господо, борите се за измену Устава Републике Србије, онда ће и то бити могуће.

У Нацрту је тамо писало „Покрајинска влада извршава покрајинске законске одлуке...” Ту би нам могла можда Фројдова „Психоанализа и теорија омашки” објаснити откуд се то нашло ту, к’о нека жеља за покрајинском законодавном влашћу. Немам ја ништа против тога, највећи број аутономија у свету има законодавну власт. Невоља је овде што се у време оне „брионске уставности” – Војводина трудила у времену, у временском периоду од две-три године, било је негде око 250 закона. Постојао је потпуни паралелизам између законодавства у Републици Србији и Аутономној Покрајини Војводини. Отуда реакција, вероватно републичких органа на такво стање, да не треба да имате законодавну власт. Иначе не мислим да је то нешто страшно да Аутономна Покрајина Војводина има и законодавну власт. Уосталом, само неколико аутономија у свету је нема. Мадера, не знам, Азурска острва, Малгарска Република и Војводина, и то је крај. Дакле, није у томе толики проблем, али немојмо сада кроз статут да ми, једним подзаконским актом, да пробамо да суспендујемо Устав. То једноставно тако не може да иде.

У Предлогу Статута АПВ не помиње се српски народ

Онда овде, господине Корхец, код територије, члан 182, став 4 Устава, ни сте га баш сасвим добро протумачили. Тамо изричито пише „...законом се одређује територија аутономних покрајина...”. Али ако се та територија мења опет законом, може само уз претходну сагласност грађана на референдуму. Ви сте ствари мало другачије окрену-

ли, па су отуда ове одредбе о територији Аутономне Покрајине Војводине двосмислене.

Даље, пошто се ја бојим да ово време брзо одмиче, о неколико ствари бих још нешто хтео да кажем. Једна се односи на националне мањине и на Савет националних мањина, како се у Предлогу Статута каже, „националних заједница”. Господине Корхец, вероватно сте и ви били један од редактора овог предлога. Како се могло догодити да оваква терминологија уђе? Уместо да кажете, на пример, Срби, Ви кажете „национална заједница која има већину у укупном броју становништва”. Какав је то начин, каква је то нова техника? Уместо да кажете „национална мањина” – назив који је у Уставу Републике Србије у једно петнаестак чланова.

То стоји у међународном праву, у међународним пактовима о правима човека итд. Ви кажете „...национална заједница која чини мањину у укупном броју становништва”. Зашто такав језик, зашто сходно економији, да ли не користите тај простор, зашто уместо две речи, зашто употребљавате 20 речи? То је исто и са становништва систематике. Откуд вам је наша место Војвођанска академија наука у уставним одредбама. Уставне одредбе се држе начела која прожимају све основне делове Устава. У оном „лигашком” концепту од 2007. године, боље је пронађено место Војвођанској академији наука, није у основним одредбама, него је тамо где налазе се војвођанске организације итд. Али то је мање значајно,

Савет националних заједница, по мом мишљењу, је непотребан. Треба

да се поштује уставна норма, да националне мањине буду сразмерно заступљене и у Војвођанском парламенту и у јединицама локалне самоуправе, колико процентуално оне имају у укупном броју становника. Има 28 одсто у укупном броју становништва по попису од 2002. године.

Када националне мањине у тој мери буду заступљене у Војвођанском парламенту, шта ће њима Савет националних заједница? Ја мислим да је то увод у једну врсту виканереализма у Војвођанском парламенту, судећи према одредбама онога нацрта основног закона од 2003. године, би био дводомни Покрајински парламент.

С друге стране, оно што је битно за националне мањине, то није садржано у овом предлогу Статута. Одавде би морала да потекне иницијатива да Република Србија донесе Закон о националним саветима. Све оно што је битно за очување националног идентитета националних мањина, то су култура, образовање, јавно информисање, употреба језика и писма, то држава, ту своју надлежност треба да пренесе у надлежност националним саветима и да зато обезбеди средства.

Да је скупштинска већина ишла и том логиком, онда би овај савет националних заједница био непотребан.

Колико ја имам времена, ја се извињавам?

Синиша Лазих (председавајући): Па, прекршили сте време већ, па Вас молим да приведете крају.

Управни окрузи као гета

Проф. др Милијан Поповић: Добро, у вези са овим управним окрузима, исто једна одредба крајње проблематична. У Србији постоје управни окрузи не као територијална јединица, него као облик административне децентрације власти којом се ублажава централизам, где се органи у управним окрузима јављају као експозитуре, испоставе министарстава.

Шта ће у Војводини управни окрузи? За њихову изворну надлежност која је одређена Уставом, или се и ту крије нека друга намера да се, можда, у складу са политичким договорима и пред председничке изборе Мађарима дџ територијална аутономија, дакле, да се она уведе по националној основи. Можда је сврха одредбе о овим управним окрузима Суботички округ. Ако је то тако, онда је то веома лоше и то би могло имати погубне последице у Војводини и по саму мађарску националну мањину, јер вероватно око 50 одсто припадника мађарске националне мањине живи јужно од тог Суботичког округа, то није добро ни за њих, није до-

бро ни за Србе, јер онда се ту ствара једна заострена ситуација.

И само још, ако ми дозволите две три речи, овде се на силу жели испровоцирати сукоб са Републиком Србијом, што је непојмљиво. Зашто називи Покрајинска влада или покрајинска министарства? Кажете, нећете Извршно веће, реликвиј из комунистичког периода. Слажем се. Знате ли ви како се звао извршни орган Скупштине АП Војводине '45. године кад је она основана? Главни извршни одбор. Шта смета том називу? Или, у низу регионалних аутономија у свету, како се зове? Извршни савет. Зашто баш влада, кад знате да то притира велики број грађана и у Војводини и, поготову, у Србији. То вам не треба.

Ово што је господин Корхеџ говорио око главног града, господине Корхеџ, Ви сте изабрали пример Јужног Тирола, зашто? Ви знате да је то аутономна јединица са посебним статусом, да од 480.000 становника има само негде око 120.000 Италијана, а овде у Војводини има 65 одсто Срба, према попису од 2002. године. Том аналогјом...

Синиша Лазих (председавајући): Молим Вас да завршите.

Проф. др Милијан Поповић: Ево, завршавам, иначе ћу се данас јављати 33 пута по сваком амандману као представник посланичке групе, по три минута. То што сад нисам рекао, рећи ћу касније.

Синиша Лазих (председавајући): Захваљујем се. (аплауз дела посланика) Реплика, Маја Седларевић.

Маја Седларевић (председавајућа): У складу са чланом 92 Пословника о

раду Скупштине АП Војводине користим право на реплику и желим само кратко, истине ради, да укажем поштованом професору Милијану Поповићу да је у новембру месецу 2002. године Лига социјалдемократа Војводине, заједно са Савезом војвођанских Мађара, усагласила текст Предлога Статута АП Војводине и представила га јавности. Хвала вам.

Синиша Лазих (председавајући): Захваљујем се. Реч има представник Посланичке групе Социјалистичка партија Србије, Партија уједињених пензионера Србије, Покрет Вршачка регија - Европска регија.

Извињавам се, прво реплика, изволите професоре.

Проф. др Милијан Поповић: Ако сам ја добро чуо, госпођице Седларевић, примедба је да је Нацрт Статута направљен 2002. године, тако сте рекли?

Маја Седларевић (председавајућа): У Вашем излагању Ви сте рекли да су предлог дали ЛСВ и ДЗВМ, а то није тачно, ЛСВ и СВМ.

Проф. др Милијан Поповић: Добро, извињавам се, направио сам лапсус, мислио сам на то што и Ви кажете.

Враћање точка историје

Милорад Мирчић: Српска радикална странка није гласала за овај дневни ред и то није по аутоматизму да је Српска радикална странка, њена посланичка група, против Устава. Напротив, ми желимо да се поштује Устав, због тога се интервенисало на овај предлог са многим амандманима. Нисмо гласали за предлог дневног реда зато што смо трамо да је овакав статут, овакав акт,

враћање точка историје уназад. Више пута су се грађани Војводине, историјски гледано, изјашњавали где и како желе да живе. Први пут '918. године са Србијом, а '46. године поново са Србијом, а сад се точак историје враћа назад и ми расправљамо о документу који удаљава Војводину од Србије.

Друго, и политичке последице има овај документ, они који су гласали већином и већински дали подршку овој коалицији, зашто им нисте рекли да ћете због Устава и уставних обавеза довести управо овакав акт, па да видите како би гласали за вас? Они су за вас гласали да би боље живели, да им буде јефтинији живот, да имају перспективу, а нису гласали да ви уграђујете неке одредбе у овај статут које су супротне Уставу, него да утичете да им буду мањи трошкови живота.

И треће, оно што је законски потпуно супротно Уставу, то је да подзаконски акт стављате изнад Устава, и без обзира шта Ви, уважени колега, мислили о томе (обраћа се посланику Горану Пауновићу), ми ипак мислимо унапред, о овоме ће неко да пише и увек ћу вам наглашавати, ово је историјска седница, не по томе што се доноси, него што ви управо правите нешто што је ретко коме успело, враћате точак историје уназад.

Војвођани као нова нација

Саша Сантовац: Па, само на почетку излагања осврнуо бих се на део излагања професора Петровића. Заборавили сте да кажете грађани и грађанке, пошто знате да у овој Скупштини седе грађани, одређени број грађана, па сте то заборавили, а то сте и ставили у Статут, па бих вас ја замолио да, ето тако, ви поздравите и те грађане који седе у овом парламенту.

Што се тиче овог самог статута, зашто Српска радикална странка говори о томе да је ово само један корак према будућој републици тј. према држави Војводини? Може се видети само из неколико ствари, оне које су карактеристика будуће државности, то су Војвођанска академија наука и уметности, затим латинично писмо у српском језику, осим тога постоји и развојна банка, када се свему томе дода и да имамо Владу покрајинску, то су све само одређени показатељи који могу довести до државе. Да је све то тачно може се погледати на једном примеру. Пре годину - до две, сте почели да причате, премијер Бојан Пајтић, па сте затим стално у својим извештајима давали Влада Аутономне Покрајине Војводине, данас је стављате и у Статут. Која је то мера и која је то могућност да се спречи да не кренете овим путем којим вам ми говоримо? Да је све то тачно, показују и од-

ређени чланови Статута, новог, Аутономне Покрајине Војводине, то је члан 16, став 2, који говори о закључивању међународних уговора, члан 34, алинеја 10: „Скупштина потврђује међународне уговоре”, члан 48, алинеја 14, који каже да Влада закључује одређене уговоре и да се говори о Влади, тј. о надлежности Аутономне Покрајине Војводине.

Да, све то би било јединоставно, наравно, наћи ће се као и у Црној Гори одређени распоп који ће формирати Војвођанску православну цркву, када то све будете имали, ви ћете рећи: „Ево, па Срби пишу и другим писмом на територији Аутономне Покрајине Војводине”. Наравно, имате ви ту још додатка, у вашим извештајима у претходном временском периоду могли смо да видимо нову нацију, „Војвођанин”. Наравно, то су Срби који су у овом тренутку почели да се изјашњавају као Војвођани, а током одређеног временског периода, вашим одређеним притиском ће се тај број вероватно повећати, па ће самим тим, аутоматски, број Срба на просторима Аутономне Покрајине Војводине бити смањен. То јесте главна ствар, и то је ваша карактеристика, вашег рада и вашег статута, наравно, који прикривате и који сада не желите да истакнете у правој снази, него причате о некој европској регији, о некој европској будућности Војводине.

Синиша Лазич (председавајући): Време.

Саша Сантовац: Ево, ја се извињавам, председавајући, само да вас подсетим да сте на почетку, да је донета одлука да Посланичка група Српске радикалне странке на располагању има

40 минута да прича о Статуту Аутономне Покрајине Војводине, тј. о Предлогу Статута. Са две реченице ћу завршити ово. У претходном излагању, како ви кажете, др Бојана Пајтића, могло се чути, каже: „Ми нисмо имали прилику да причамо о Уставу”. То је јасан показатељ да ви већ стварате Демократску странку Војводине, то је јасан показатељ, а да Војводина иде тим путем, то је крајња изјава или оно што симболише у ствари ваш Статут. Каже Бојан Пајтић: „Добро јутро Војводини”. Шта значи „Добро јутро Војводини”? „Добро јутро новој републици, добро јутро новој држави Војводини, е, то је ваш нови статут. Хвала вам.

Текст Нацрта Статута је противустан

Драгана Латовљев: Поштовани посланици, даме и господо. Опробани план Америке и Европске Уније у разбијању Југославије, отимању Косова и Метохије, а сада је дошао ред и на Војводину. Текст Нацрта Статута Војводине је противустан. Овим нацртом Статута врши се цепање Србије и стварају кључни услови за стварање независне државе Војводине, спремне да се у будућности отцепи од Србије. Војводина не може да оснива представништва у иностранству, нити да потписује међународне уговоре, јер би за то морала да има међународноправни субјективитет који има само Република Србија. Увођење термина Влада Аутономне Покрајине Војводине, уместо Извршног већа, представља први корак ка формирању нове државе на територији Србије. Ако је тешко у Европи да се преведе шта значи Извршно

веће, могао је да се узме и неки други термин, као на пример Извршни савет. Верујем да је странцима, као што је Цобел, Дорис Пак, Солана, Сорош, Кристин Дал и слични, тешко превести Извршно веће Војводине, а разумније Влада Аутономне Покрајине Војводине. Без обзира на апетите владајуће коалиције, термин влада апсолутно није у складу са Уставом Републике Србије.

Лазар Чавић: Даме и господо, владајућа коалиција која је сада на челу, осам година само даје обећања да ће народу бити боље, што у Војводини, што у Србији, али сасвим је другачија ситуација. Да ли ћемо овим статутом добити нешто позитивно? Не. Не, ово је само почетак разбијања Србије, значи, почетак разбијања. Шта је следеће? Да ли ће то бити јужни део Србије, да ли ће то бити подељена и Војводина на Срем, Банат и Бачку? Значи, ако кренемо тако, можемо да разбијемо целу Србију, то нам није циљ. Пуна су вам уста Европе, идете у Европску унију, ма Европска Унија отвара врата, уништава границе, значи прави јединствену државу, а ми у Србији делимо се на све могуће начине. Овим новим нацртом Статута, ја ћу у неколико тачака рећи шта је проблем и где видимо да се прави нова држава, тј. почетак прављења нове државе у оквиру Србије.

Као прво, то је право Војводине да закључује међународне уговоре у областима из своје надлежности, што се сматра обележјима државне суверености. Као друго, право Војводине да оснива представништва не само у регионима Европе, него и у Бриселу, што значи да ће Војводина имати своја дипломатска представништва при коман-

ди Атлантског пакта и органима Уније, и Владе Белгије. То уопште није смешно, то је жалосно. Треће обележје, не толико државности колико посебно културног, историјског, а у перспективи националног идентитета Војводине, биће Војвођанска академија наука и уметности. Зар нам није доволна Академија коју смо до сада имали? Четврто обележје државности биће узурпирана законодавна надлежност Скупштине Републике Србије. Пето обележје државности Војводине представља њено својеврсно протоколско изједначавање са Републиком Србијом у оквиру сталне мешовите делегације, чиме се ставља до знања да Војводина није више део Србије, него равна Србији. То не смемо дозволити и сигурно да се то неће десити ако Српска радикална странка у будућности дође на власт. Хвала.

Статут АПВ мора да проистиче из Устава Републике Србије

Сузана Бркић: Даме и господо посланици, према Уставу Србије, Статут Покрајине мора бити сагласан Уставу који је донесен пре две године, и закону, што значи да је Статут акт слабије правне снаге од закона, да је подзаконски акт. Статут Војводине треба да из начелних уставних одредаба о покрајинској аутономији изведе функционисање и организацију једне конкретне аутономне јединице.

Да би се видело да ли је тај задатак Статут испунио, претходно је потребно рећи шта су Војводина и покрајинске аутономије у Уставу Србије и уставној теорији. Аутономна Покрајина Војводина је територијална јединица државе Србије у којој грађани Србије који у њој живе, уживају покрајинску аутономију. Покрајинска аутономија је право грађана у Покрајини да о питањима која су јој примерена по Уставу и закону самостално одлучују, било непосредно, народном иницијативом или референдумом, било преко слободних изабраних представника. У том смислу, покрајинска аутономија је као и локална самоуправа, ограничење државне власти, члан 12 Устава Србије.

Из овога се могу извући две суштинске одреднице аутономије о којој се обе огрешио Статут. Према Уставу Србије, правни поредак Републике Србије је јединствен, члан 194, став 1 Устава, што значи да и у Покрајини, као и у делу Србије без покрајина, важи Устав и закони Србије. Тако да одредбе о територији, службеном језику и писму, о главном граду и међународном субјективитету Војводине треба да садржи Устав државе, а не Статут, а одредницом да је Аутономна Покрајина саставни део државне територије Србије,

Нацрт Статута је требао да је одреди као територијалну јединицу, односно заједницу државе Србије у којој њени становници остварују право на покрајинску аутономију.

Међутим, Нацрт Статута Војводину одређује као вишенационалну, вишекултурну и вишеконфесионалну демократску европску регију интегрисану у европски систем региона. Ова је констатација и програмска декларација која нема правно значење јер Статут треба да на основу познавања обележја њеног становништва прописује њену организацију.

Док са друге стране, дефиницију Војводине као европске регије интегрисану у европски систем региона, Устав не познаје и то не може бити једностран одлука прописана Статутом, већ одлуку о томе може донети искључиво држава Србија и све док Србија не буде интегрисана у Европску унију, ниједан њен део не може бити интегрисан. Захваљујем.

Дефиниција Војводине као европске регије – пут ка отцепљењу

Милорад Бојин: Даме и господо посланици, пред овим сазивом Скупштине Аутономне Покрајине Војводине, налази се један врло озбиљан и, рекао бих, историјски задатак.

Доношење одлуке и предлога о најважнијем акту – Статуту Аутономне Покрајине Војводине, којим се устројава начин живота и рада, како конститутивног српског народа и свих националних мањина који живе на овом северном делу државе Србије, тако и политичког деловања на локалном, али и на највишем покрајинском нивоу.

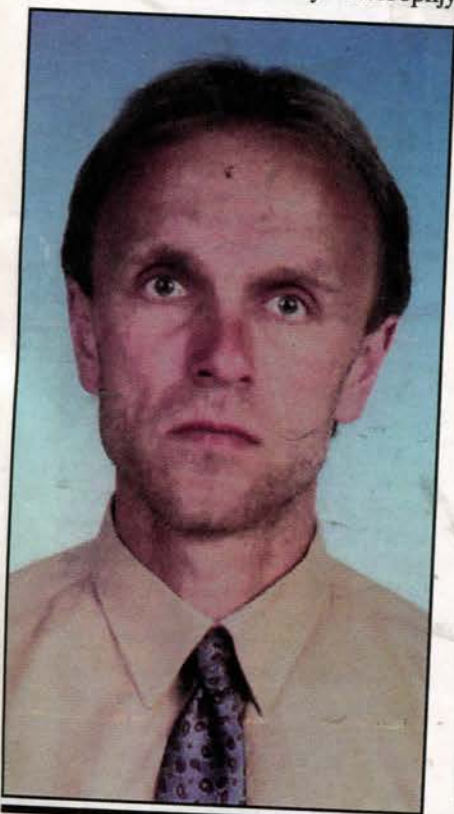

О историјском настанку аутономије, овог северног дела државе Србије – кратко бих вас подсетио да је још бечки двор гарантовао Србима ослобађање од главних феудалних обавеза, слободу вероисповести и аутономију у погледу црквено-народних послова, јер је рачунао на Србе који су на ове просторе дошли још 1690. године под вођством патријарха Арсенија Трећег – Чарнојевића, као граничаре. Према Турској је створен одбрамбени систем у виду војне границе. Таква аутономија је у то време била оправдана јер се ова територија налазила у туђој држави, а сада ми није јасно да овим предлогом Статута промовишете овакво уређење дела територије који је у својој држави. При томе правите разлику народа по територијалном принципу, па ће они који живе у Војводини бити као европски у односу на преостали део државе Србије који ће бити, као нешто, заосталији.

Као посланик Српске радикалне странке, сматрам да Предлог новог статута Аутономне Покрајине Војводине, владајуће коалиције, предвођене Демократском странком, је готово у потпуности супротан Уставу Републике Србије. Наравно, ја нисам могао да елаборирам све наше примедбе на тај предлог Статута, али ћу изнети само неколико основних примедба.

Даме и господо, шта је то Војводина? То је дефинисано Уставом Републике Србије. Ви истичете, у члану 1, да је Војводина између осталог географски простор средње Европе, европска регија, а такву категорију

Устав Републике Србије не познаје. Овакав предлог ме наводи на сумњу да нам се на врло вешт начин покушава подметнути неко „кукавичје јаје” – па се може већ у ближој будућности „излећи” нешто што не бисмо желели.

Можда не одмах, али ми се чини да је то план за неко будуће отцепљење од матице Србије и разбијање самих темеља српске државе, што може даље политички и у сваком погледу да дестабилизује Србију.

Стварањем атрибута државности, Владе Војводине, па тако, по аутоматизму, и министарстава, као и председника владе, па дипломатских представништва у иностранству, као и право да се закључују међународни уговори и да их Скупштина Аутономне Покрајине ратификује уводите елементе државности. То су неки од предлога које Устав Републике Србије не познаје. Све што сте навели и предложили су овлашћења и задаци једне државе.

У случају да због превеликих захтева и уцена наметнутих републици Србији се одложи...

Егереш Шандор (председавајући): Време.

Миљорад Бојин: Ево, још само тренутак.

...улазак државе Србије у Европску унију, ви себи на овакав начин стварате алиби да уз помоћ западних ментора обезбедите отцепљење северног дела државе Србије. Хвала.

Статут АПВ као историјски фалсификат

Маријана Четојевић: Даме и господо посланици, уважено Председништво. Овај предлог статута представља сепаратистички покушај стварања федералне јединице Војводине, који би временом, по косовском сценарију, довео до стварања независне државе. Пре свега финансирањем покушаја разбијања Српске радикалне странке, једине праве противтеже оваквом статусу, који за крајњи циљ има цепање Србије.

Предлог Статута Аутономне Покрајине Војводине представља чист историјски фалсификат, што се потврђује већ у преамбули, где се позива на историјско право грађана и грађанки Војводине на аутономију. Овде се мисли на најистакнутије, на најумније људе Србије средином 19. века који се јесу залагали за остварење аутономне области као гаранга за очување српског идентитета, српског културног обележја, међутим у туђој држави, у Аустроугарској монархији. Већ 1918. године, када је требало да се створи јединствена држава српска, када је дошло до уједињења Срема, Баната, Бачке и Барање са Краљевином Србијом, Јаша Томић је

рекао да идеју о аутономији треба напустити као аустријску старудију. За што? Зато што у историји не постоји нигде пример да се у оквиру једне државе, рођене државе, народ бори за већу аутономију. Ето, из тог разлога.

Иначе, овај Статут нишодаштава историју, идеју водиљу и допринос панонских Срба, српску културу, као и књижевност и уметност. У историји Србије никада се Аутономна Покрајина Војводина није дефинисала као вишенационална, вишеконфесионална, европска, демократска регија која чини саставни део јединственог културног, цивилизацијског, економског и географског простора средње Европе. Ето, већ ту, већ овде у првом члану, ви дајете супротност онтолошку, гносеолошку коју сте и уткали у овај статут, термина демократије. Прво се позивате на плуралитет, прво се позивате на вишекултуралност, на вишенационалност Војводине, а потом нам „облачите униформу” и стављате нас под један културни систем средње Европе. Ето толико о вашој демократији.

Није ли доктор Војислав Шешел 1991. године, указивао да ће доћи до цепања српске државе, није ли говорио да ће то ићи по сценарију Републике Српске, Српске Крајине, Косова и Метохије и да је онда на реду Војводина?

Овакав статут, осам година финансиран и пажљиво припреман јесте у функцији таквог плана.

Зоран Ђаковић: Поштовано Председништво, посланици, даме и господо, слушајући пажљиво излагање уводни-

чара на Нацрт Статута Аутономне Покрајине Војводине, нисам могао да се отмам утиску а да не поставим пар питања, а у исто време и одговора.

Питам се прво да ли неко од присутних у позицији, или опозицији, верује овде да нама свима није стало да Војводина доживи убрзани развој, да се у Војводини много боље живи. Ја ћу вам дати одговор одмах – сигуран сам да је свима стало да Војводина има убрзан развој, да се много боље живи, а да много боље буде и свима осталима у Србији.

Да ли се под постизањем оваквог развоја, оваквог квалитета живота подразумева формирање Покрајинске владе, односно преименовање Извршног већа Војводине у Покрајинску владу, а покрајинских секретара у покрајинске министре? Децидиран и јасан одговор је – не.

Молим вас, ја бих био јако задовољањ уколико би изоставили увођење појединих обележја државности, када је у питању Аутономна Покрајина Војводина, на мала врата. Уколико нам је крајњи циљ то, ја сматрам да постоји много простора, пре свега у законодавним облицима, а то је иницијатива за измене Устава, ако треба. Ако је то мишљење већине, како у Покрајини тако и у Републици Србији, измените Устав, нека Војводина добије нови статус, нека постане федерална јединица. Па, имаћемо онда и нову владу, имаћемо практично, уместо унитарне државе, државу која је састављена од две федералне јединице.

Коначно, било би ми велико задовољство да сам у Предлогу нацрта Статута препознао недвосмислено показатеље територијалне целовитости Републике Србије, и Војводине у оквиру те републике Србије. На моју жалост, за сада нисам. Хвала вам.

Покушај легализације сепаратизма

Горан Тајдић: Даме и господа посланици, политичка сазнања не чине вечите истине или неприкосновене постулате. Зато се стално морају та политичка сазнања и преиспитивати. И овај статут се мора преиспитивати. Ви сте га наводно дали две недеље на расправу, пре данашње седнице, али он ће се преиспитивати и у наредном периоду, све док он буде важио. Зато што ће овај статут АП Војводине, који сте предложили, бити „камен око врата” или „камен спотицања” српског народа, српског народа не само у Војводини, него српског народа и у Републици Србији. Ако погледамо, ви сте од самог првог члана овог, да кажем статута, кренули у сепаратизам – одвајање Војводине.

Ви сте ту напоменули да је Аутономна Покрајина Војводина у саставу Републике Србије, али у другом ставу сте ставили да је „саставни део централне Европе...” Па господа, ако знамо, није то мала грешка. Знате ви добро, ако кажемо да нпр. - код камиона мотор је саставни део – значи да ками-

он не може без тог мотора ићи. Ако кажемо да је у саставу и „приколица”, онда значи да та приколица може да се одвоји. Овде изгледа да је за вас та приколица Србија. Јер колико сам видео из излагања владајуће већине, који су говорили овде како ће, ето, Војводина овим статутом кренути у развој, кренуће напред, њу спутава Република Србија, с обзиром да се не доносе закони за европске интеграције, али Војводина ће бити тај „мотор” који ће вући и Србију.

Па, ја видим да вама овде Република Србија смета, и оваквим чланом Статута сте себи обезбедили у једном тренутку, данас јесте у саставу, сутра није, али се директно узете да сте саставни део Европске уније. За мене као припадника, да кажем, српске националности, апсолутно не постоји потреба за аутономијом Војводине, јер ја немам ништа против Републике Србије. Мени ако смета режим Бориса Тадића, ја ћу се борити да тај режим променим да би сваком грађанину у Републици Србији било боље. Вама овде очигледно смета Република Србија, она споро улази у те европске интеграције. Па, господине Петровићу, ако је Пајтић, пардон ако је Борис Тадић тај који спречава да се Војводина што пре интегрише, ево српски радикали ће вам помоћи да сменимо режим Бориса Тадића, да доведемо, значи, једну нову политичку елиту у Србију која ће покренути ову Србију напред.

Овако, ви се овде стављате изнад Републике Србије и ви ћете наводно имати и предстаништва по иностранству.

Ја бих вам само прочитао пар делова из књиге доктора Војислава Шешеља – еминентног научника, који је написао књигу „Политички систем” (жамор у сали).

Молим вас, немојте се смејати, јер да сте прочитали можда који део, не би овакав статут сигурно ни предложили. У њему се каже: „Аутономија не садржи елементе суверенитета, па кад је територијално прецизно одређена и не може имати основне државне атрибуте”.

Егереш Шандор (председавајући): Време.

Горан Тајдић: Пошто је истекло време, само задњи пасус, а то је очигледно – „Креатори новог светског поретка настоје да разноразним аутономним концептима разбију суверенитет савремених националних држава и произведу организовани хаос на глобалном плану, невероватним уситњавањем политичких субјеката у којем и државице са десетак хиљада становника постају пуноправне чланице Уједињених нација, како би малим државама лакше манипулисали и у светске инте-

грације их привођили под својом неприкосновеном доминацијом”.

Овде је случај директно, ви када донесете овај статут, он ће бити камен спотицања, биће, да кажем, „иницијална каписла” за даље притиске на Републику Србију, за даље уцењивање.

Оглушивање о постулате правне науке

Лазар Марјански: Професоре Петровићу, Ви сте професор факултета, и то је јако похвално, ја бих Вас замолио, када се спомиње најмлађи доктор наука у Титовој Југославији, доктор Војислав Шешел, да Ваши посланици не добацују и да се не смеју. Он је доктор наука и то је сигурно да је научник. Господине Петровићу, још бих Вам рекао, моји преци су се борили за Војводину да буде у саставу Србије, и то је до сада било. Да ли ће бити одсад или неће, не знам. Ја верујем вама као доктору наука, верујем да имате часне и поштене намере, али зашто Ви не верујете академицима као што је доктор Смиља Аврамов, доктор Марковић Михајло, доктор Недељко Драгин, има 15-16 академика, зашто не верујете Кости Чавошком? Добили сте допис Српске академије наука, где вам се обрађаје шта овај статут доноси. Академик Коста Чавошки је издао ову књигу коју сте сви добили и где детаљно објашњава шта значи статут који треба ми да донесемо. Ја вас разумем, али господина Корхеца не разумем, сва права

ужива у овој држави, то што он говори, то ми личи да су речи са Запада, подсећа на Сороса. Пре 10-15 година то је исто било у Републичкој скупштини, слична расправа се водила и тада је речено од стране њих, доћи ће дан када ћемо се ми одвојити. Војводина је део Србије, била и остаће.

Поставио бих само пар питања, професоре, Вама и Корхецу. Шта ће бити ако Републички парламент не усвоји Статут? А шта ће бити још горе, ако данас-сутра по улицама изађу људи и кажу да то не ваља, и тако даље? Народ је закон најјачи. Једном је Војводина, овај парламент, доживео неку „јогурт револуцију”, не бих волео да то поново буде овде. Да ли су вам намере часне и поштене, то не знам, али оно што сте написали у Статуту, то је нечасно и непоштено. Не веровати шездесет четворици људи, академика наука, познатих правника, познатих професора Универзитета, који кажу да није тако како што сте ви написали, значи, они ништа не знају, Корхец зна да објашњава, а не поштује ниједног академика, ниједног научника. Он је најпаметнији у целој Србији, тако му испада. Онда једино нека он буде сам академика за себе.

Тања Јовановић: Даме и господо посланици, данас у овом стварно историјском тренутку не бих волела да сам на вашем месту. Не бих волела, јер једног дана ће вас питати ваши потомци... (смех у сали), смејте се, али није смешно, да се нисте смејали 5. октобра док сте рушили Скупштину, савезну, и палили зграду РТС-а, не би до овог данас дошло. Већ истог тог 5. октобра је Америка видела у вама погодну тле да уведе овакав статут у АП Војводину и да једног дана иста та АП Војводина, коју ја доживљавам као саставни део Републике Србије, буде држава. Е, због тога ће вас једног дана у будућности бити срамота, мене неће.

За ових 33 године свог живота променила сам пет држава, а то је господин Илић већ овде напоменуо. У просеку сваких 6,5 година сам мењала државу, али нисам променила територију, мене то брине. Шта ће бити за наредних 6,5 година? Ја желим да живим у Србији, не желим да се изјашњавам као Војвођанка, јер ја сам Српкиња. Не желим да се припадници мађарске националности изјашњавају као, рецимо, посланици припадници националне заједнице која чини бројчану мањину. Нисмо ми ни мањине, нисмо ми ни већине. Ја сам припадник српског народа, господа су припадници мађарске националности, хрватске, и осталих.

Покушавају овде кроз овај статут да нам формирају неку нову нацију која ће се звати војвођанска нација, при-

чаћемо можда неким српским или војвођанским језиком, писаћемо латиницу, па ћемо се онда похвалити како имамо и војвођанско писмо, и војвођанску цркву, и војвођанску Академију наука, али тиме ћете се хвалити ви, а ми ћемо вас и тада критиковати. Хвала.

Синиша Лазич (председавајући): Захваљујем се. По Пословнику, господин Мирчић.

Крађом у Европу

Милорад Мирчић: Овде се прећутно прелази преко онога што сам рекламирао и на чему сам, ево, ако нисам, сад инсистирам. Ја нисам добио објашњење да ли је ово тачно и да ли сам ја то, као представник Српске радикалне странке, добро чуо, да је укупно време по посланичким групама... Нико ми није рекао. Ви овде покушавају да прекидате господина Смиљанића, а само он и професор Вуњак су говорници у оквиру тих 15 минута. Ја не разумем уопште. Зар је тешко дати одговор, да се каже – не, ви из Српске радикалне странке или из неке друге посланичке групе, погрешно сте разумели, ми радимо по принципу за који смо се договорили.

Зашто ово говорим? Не долази у обзир више да се разговара о било чему и да се договарају посланичке групе, бар што се тиче нас, српских радикала. Нисмо искључиви, али ево због чега говорим, вама, проевропски оријентисаним. Па, не поштујете овакву врсту

договора, па, како ћете сутра да разговарате са представницима тих европских регија? Па, ви узимате нешто, што припада неком другом, крадете нам мандате, не поштујете договор, газите реч, па где ћете ви, у коју ћете ви то Европу? Која ће то вас Европа да прими? Шта ће та Европа, да зашије цепове кад иде с вама на преговоре, да им којим случајем не остане ваша рука у цепу. Шта ћете то да испоштујете? Па, каква вам је то Европа у коју ћете ви да идете, који елементарне ствари, елементарне принципе не поштујете? Па, ваљда тамо седе људи који су од речи, па ваљда тамо седе људи који поштују неке договоре. Како, вас кад буду гледали, шта треба, да скидају накит, ручне сатове, шта треба од вас да крију? Па немојте се тога играти. Па, шта мислите, да они то не прате? Па, прате, и те како будно прате како се ви то договарате, поготово како поштујете тај договор.

Ево, ја користим прилику и са говорнице да поздравим господина Драгослава Петровића, који је представник „За европску Војводину“, посланичке групе, да изађе да каже да ли смо се тако договорили или се нисмо договорили. То суфлирање или давање упутстава са места, то је превазиђено, господине Петровићу, али ми смо сада у једном реалном проблему. Зашто смо у реалном проблему? Проблем је настао оног тренутка када се ускратило право посланицима једне посланич-

ке групе, па се придржавало да по посланику има два минута, а сад треба да то исправимо на половини или при крају расправе и у какву ситуацију долазимо? Долазимо у ситуацију да на основу ваших седећих и усмених упутстава, која нису писана правила, јер не верујем да је било који писани траг остао иза вас, ми правимо преседан, кршимо договор, где сте ви били присутни, ви сте били присутни, ви сте се сложили, ради рационалнијег рада Скупштине, ради уштеде у времену и које све аргументе, сад то није битно шта је ко говорио, али смо се заједнички договорили и господи или колеге из посланичких група који су овде говорили, осим ове групе грађана која је присутна, тачно су рекли како смо се договорили. Једино, очекујемо вас, бар у овоме тренутку, у дозвољених три минута, ајте једном отворите душу, господине Петровићу, ајте једном будите искрени, али не треба искрени, будите тачни.

Расправа по амандманима Српске радикалне странке

Отварам претрес у појединостима на амандман 1 Посланичке групе Српске радикалне странке, који важи на преамбулу. Изволите.

Стојан Тинтор: (није укључен микрофон) ...и чланом 133, став 1 Пословника Скупштине Аутономне Покрајине Војводине, „Службени лист АПВ“, број 23, од 2002. добили сте од Посланичке групе Српске радикалне странке

амандман на преамбулу Статута, која гласи: „На основу историјског права грађанки и грађана Војводине на остваривање, неговање и заштиту аутономије у оквиру Републике Србије, на очување високог степена демократије и основних људских права, постизање одрживог високог економског и социјалног напретка и жеље да живе заједно у слободи, правди, миру, истрајавајући на заједничким интересима и поштујући различитост култура националних заједница које живе на простору Војводине, Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на основу Устава Републике Србије доноси“. Предлог је да се преамбула брише, а ево и зашто.

Преамбула прати Устав, а не Статут територијалне аутономије. То показује, како историја уставног права тако и савремено упоредно уставно право. Како је Аутономна Покрајина Војводина територијална аутономија, а не држава и како Статут није Устав, преамбула која претходи Статуту Аутономне Покрајине Војводине је непотребна.

Поред тога, позивање на историјско право грађанки и грађана Војводине није основано, ако се мисли на српску Војводину из 19. века, која је била једна врста персоналне аутономије у оквиру аустријског царства. Такође, ако се мисли на аутономију Покрајине Војводине, као територијалну аутономију образовану 1. септембра '45. године Законом Председништва Народне скупштине Републике Србије, она је образована не на темељу историјског права, већ као облик решавања националног питања, по руско-совјетском принципу. Најзад, није наведен члан Устава Републике Србије на основу којег се доноси Статут Покрајине Војводине.

И на крају, грађани Србије и грађани Војводине морају знати да је ово увод у стварање државе Војводине и њено отцепљење од Србије, јер већина вас данас већ, не случајно, говори о Уставу. Хвала вам.

Отварам претрес на амандман 2, члан 1, став 1 Посланичке групе Српске радикалне странке. Изволите.

Драгана Латовчевић: Поштовани посланици, у члану 1, став 1 Предлога Статута речи: „у саставу Републике Србије“, треба заменити речима: „саставни део Републике Србије“.

Поштоване колеге, ако је Аутономна Покрајина Војводина само у саставу Републике Србије, то би могло да значи да је данас у Србији, а сутра можда у саставу неке државе или самостална држава. Речи „саставни део Републике Србије“ указују на то да је Војводина неотуђиви део Србије, као што је и Београд или Смедерево или Крагујевац.

Речи да је Аутономна Покрајина Војводина у саставу Републике Србије до брионске уставности из 1974. године, којом је извршен уставни удар, како на Југославију тако и на Србију, то значи директно враћање на Устав из 1974. године, преписан рецепт растурања бивше Југославије, у овом случају Аутономне Покрајине Војводине. Хвала.

Отварам претрес на амандман 3, члан 1, став 1 и 2 Посланичке групе Српске радикалне странке. Изволите.

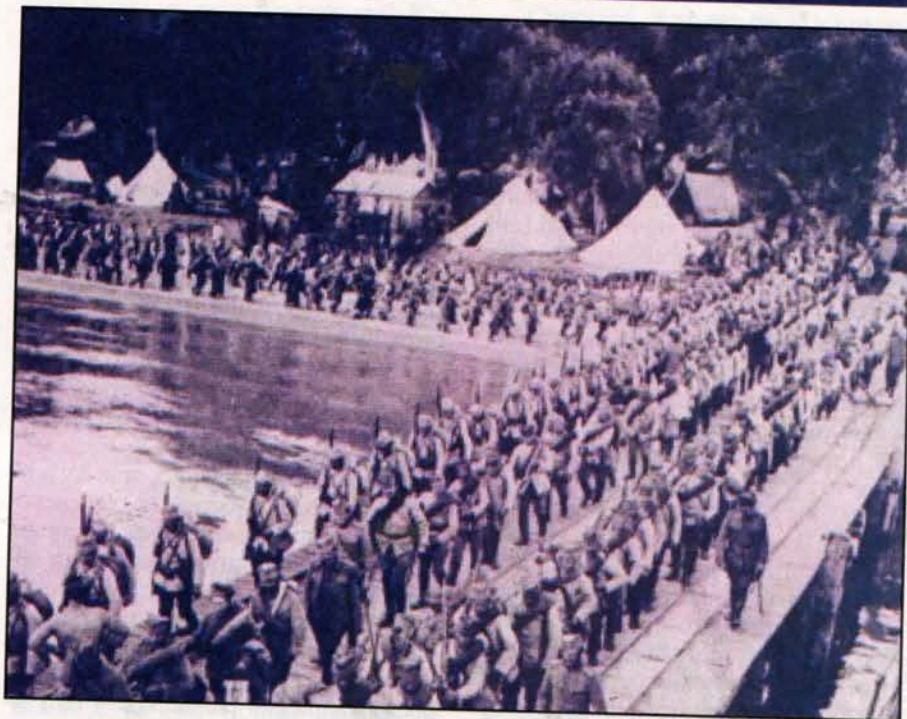
Сузана Бркић: Члан 1, став 1 и став 2 Предлога Статута, који гласи: „Војводина је аутономна покрајина грађанки и грађана који у њој живе, у саставу Републике Србије, настала на основу посебних националних, историјских, културних и других својстава подручја, као вишенационална, вишекултурална и вишеконфесионална демократска европска регија” и „Војводина представља саставни део јединственог културног, цивилизацијског, економског и географског простора средње Европе”, треба да се бришу, зато што дефиниција Аутономне Покрајине Војводине, као демократске европске регије, која је уз то део јединственог културног, цивилизацијског, економског и географског простора средње Европе излази изван оквира Устава Републике Србије. То је једна социолошка и географска, а не правна одредба, па јој нема места у највишем правном акту Аутономне Покрајине Војводине.

На основу члана 182, став 1 Устава се каже, под појмом аутономне покрајине, да је то аутономна територијална заједница основана Уставом, у којој грађани остварују право на покрајинску аутономију. Само Република Србија, као носилац међународног правног субјективитета, може доносити одлуке о процесу европских интеграција и самим тим, све док држава Србија, као целина, не буде интегрисана у Европску унију, не може бити интегрисан ниједан њен део.

Члан 1, став 1 Предлога Статута АП Војводине није у складу са Уставом Републике Србије, јер у првој реченици Нацрта Статута пише да је „Војводина аутономна покрајина грађанки и грађана који у њој живе”, док члан 1 Устава Србије, који важи на целој територији земље, Републику Србију одређује као државу српског народа и свих грађана који у њој живе.

Отварам претрес о амандману 4, члан 2, став 2 Посланичке групе Српске радикалне странке. Изволите.

Стојан Тинтор: Даме и господа посланици, у складу са чланом 43, став 2 и чланом 133, став 1 Пословника Скупштине Аутономне Покрајине Војводине, добили сте од Посланичке групе Српске радикалне странке амандман

на став 2, члан 2 Предлога Статута. „Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, покрајинском скупштинском одлуком, одређује орган Аутономне Покрајине Војводине који заступа Аутономну Покрајину Војводину као правно лице и при томе врши права и обавезе које Аутономна Покрајина Војводина има као оснивач јавних предузећа и установа и других организација у складу са законом”. Предлог је да се ово брише из простог разлога што други став члана 2 не спада у основне одредбе. Основне одредбе треба да садрже начела за све одељке Статута, а члан 2, став 2 не садржи ниједно начело. Место овој одредби је у одељку који се односи на тзв. Покрајинску владу, односно спада у надлежност Покрајинске владе. Наведени текст, такође имате, дефинисан потпуно исто чланом 48, став 5 овог предлога Статута.

Отварам претрес о амандману 5 на члан 3, став 1-5 Посланичке групе Српске радикалне странке. Изволите.

Горан Тајдић: Даме и господа посланици, Српска радикална странка је поднела амандман 5 који се односи на члан 3, став 1-5. У том ставу се прописује из чега се састоји територија Аутономне Покрајине Војводине. Ви сте у првом ставу напоменули, састоји се из Бачке, Баната и Срема, итд. Ми смо да ова одлука није у складу са Уставом и његовим чланом 27 где је прописано шта чини Аутономну Покрајину Војводину.

Ми смо да бих требало тај текст заменити следећим текстом: „Територију Аутономне Покрајине Војводине чине територије следећих општина”, па набројати све општине „и следећих градова”, па набројати, значи, све

градове који су на територији Покрајине Војводине.

Ви сте видели да је у начелној расправи овде неко од колега посланика изјавио, не може бити Срем, Банат и Бачка, то су географски појмови за основну школу. Сами знамо да Банат не припада цео Републици Србији, него један део и Румунији. Исто тако, поједине општине, нису све у оном делу изнад Дунава, него нешто се налази и у Мачви. Међутим, поставља се питање зашто писац овог статута није избацио Срем, Банат и Бачку. Шта се тиме жели?

Па, ја мислим да је овде, у овој скупштини, и у прошлом сазиву било помињање регије Дунав-Тиса-Криш-Мориш. Чак је штампана и публикација колика би изгледала та територија. Та територија би обухватала и Банат у Румунији, један део Мађарске, Хрватске. На крају се поставља питање, кад би се оформила та регија, на крају, у тој регији Срби би били, малтене, национална мањина.

Право да овако нешто кажем је и у члану 1 овог статута, што сте ви напоменули, то отвара могућност, јер члан 1, став 2 каже: „Војводина представља саставни део јединственог, културног, цивилизацијског, економског, географског простора средње Европе”. Па, да ли се то планира, значи, касније, одвајање Војводине од Србије, и затим прављење нове регије, овде како пишете, средње Европе, Дунав-Тиса-Криш-Мориш. Мислим, ако се улази у Европску унију и када је у питању брисање граница унутар Европске уније, онда се поставља питање зашто се овде у Србији, у Војводини стално потенцира регионализација, па регије, па имамо триста регија. Да ли је то само циљ да ће

светски моћници, или светски економски моћници, лакше управљати, да кажем, регијама које ће бити специфичне по ономе чиме ће се бавити, а где ће велике компаније, па кажем ајде, велике компаније које се баве пољопривредом, оне ће манипулисати и управљати једном регијом где је чисто заступљена пољопривредна производња. Ми гледамо светски тренд и глобализацију. Поставља се питање, ако се бришу државне границе, ко ће заштитити народ, да ли ће доћи до асимилације појединих малих народа. Па, ако погледамо, идеологији светске глобализације који кажу, и труде се, и подржавају, значи, државе и поједине народе, да се лише националног и културног идентитета како би се успоставио нови светски поредак тоталитарне диктатуре. Шта се иза тога дешава? Дешава се да ће поједини мали народи, преко ове регионализације, буквално нестати јер ће се стапати са неким одређеним регионима када се избришу те границе. Да ли је то будућност која чека Војводину оним начином на који сте ви кренули, прво, сецесијом, отцепљењем од Србије, а затим припајањем неком региону и где ће српски народ у Војводини постати национална мањина.

Шандор Егереш: Отварам претрес на амандман VI, на члан 4, став 2 и 3 Посланичке групе Српске радикалне странке. Изволите.

Проф. др Миљан Поповић: Поштовани председниче, даме и господа посланици. Посланичка група Српске радикалне странке ставља амандман на ставове 2 и 3 члана 4 Предлога Статута Аутономне Покрајине Војводине. Да вас подсетим, ставом првим, гарантује се право грађана на покрајинску аутономију. Став други, каже се да то право грађана на покрајинску аутономију подлеже само оцени законитости и уставности, и став трећи говори о томе да не може ни политичка странка, ни политичка организација, ни група грађана, ни појединац да узурпира власт покрајинских органа која је проишлаго из демократских и слободних избора.

Став први члана 4 је иначе преписан из члана 176, става првог, Устава Републике Србије и за невољу он може да остане, али ова друга два става, која су такође преписана, мислим да су непотребна. Овај став други је преписан из члана 12 Устава Републике Србије, а став 3 из члана другог става другог Устава Републике Србије. Може то да буде и као богојављенска водица, то нити много шкоди, нити много користи, али нама техника, права и добра, захтева да се не преписује Устав, то је садржано у Уставу, мислим, само овај први став има смисла да остане у члану 4.

Хвала. И господине председниче, да вам кажем, према члану стотридесетом, ставу другом Пословника, у расправи о поднетим амандманима поред подносиоца амандмана предлагача Извршног већа, кад није предлагач, могу да учествују овлашћени представници посланичких група и имају право 5 минута да говоре. Кажем да нећу да говорим, јер би требало на ових 30 амандмана 150 минута или 160 минута говорити, имао бих разлога, али нећу.

Шандор Егереш: Отварам претрес на амандман VII, на члан 5, став 2, Посланичке групе Српске радикалне странке. Изволите.

Милан Ђук: У члану 5, став 2 у другом реду треба изоставити реч „непосредно“ и запету иза те речи. У теорији уставног права опште је место да су облици непосредне демократије народна иницијатива, референдум, вето и плебисцит. Ова четири облика непосредног учешћа грађана у вршењу власти, према садржини радње којом се учешће манифестује, свде се или на предлагање доношења одређених одлука или на само доношење одлука, тј. на народну иницијативу и референдум.

У члану 3, став 1 Устава Републике Србије, наводи се да сувереност потиче од грађана и да је они врше референдумом, народном иницијативом, и преко својих слободно изабраних представника. Из горе наведеног, или изнетог, проистиче да је овом народу, у овом случају грађанима Војводине, потребна слобода коју немају од 5. октобра двехиљадите године. У сваком члану Предлога Статута Аутономне Покрајине Војводине пројектова жеља за осамостаљењем Војводине, за одвајањем

од Србије, за негирањем Устава Републике Србије, за негирањем већинског народа на простору Војводине. Да би опстала на власти, коалиција „За европску Србију“ је спремна на све због опстанка на власти, ниво њихове проституције је досегао један ниво који је несхватљивих размера. Ове егзотичне бубамаре и ситне интересције у својству западњака, покушавају путем лажи и превара, да што дуже путем безаконја буду у каквој-таквој власти. Ви који сте писали и предлагате овај статут, једино се можете сакрити ако се покријете преварама, јер тада вас нико не може пронаћи. Зато вас молим, у име Посланичке групе Српске радикалне странке, да прихватите овај амандман и покажете свима да нисте за једнократну употребу, да ово што ви радите није контрола штете над својим грађанима, над грађанима Војводине. Уверен сам да и ви схватате, да они који су вас довели на власт непосредно, зато ту реч желим да изоставимо из новог статута Аутономне Покрајине Војводине, сада су вам окренули леђа. Треба, господо из европске коалиције, да слушате своје грађане и увек да будете такви, да будете препознатљиви и оригинални, а не глумци.

На крају, не заборавите да један народ не пропада ако изгуби рат, он пропада ако губи територију, свој језик, културну баштину и слично. Не дозволимо да нам се цео свет смеје, освестимо се и не дајмо на себе, чувајмо своју државу, најлепшу земљу на овом свету, своју Србију и њене грађане. Ви се можете смејати, дођите на Плаво острво у Оцаке, тамо ћете се најсигурније осећати. Хвала вам. (аплауз)

Шандор Егереш: Отварам претрес на амандман VIII, на члан 6 Посланичке групе Српске радикалне странке. Изволите.

Милорад Бојин: Даме и господо посланици, испред Посланичког клуба Српске радикалне странке, подносим амандман VIII у вези са чланом 6, а то је Предлог Статута, речи „националне заједнице“ треба заменити речима „националне мањине“ и изоставити реч Црногорци као и речи „као и друге бројчано мање националне заједнице које у њој живе“. Устав Републике Србије не познаје речи националне заједнице, уместо тих речи користи се израз националне мањине.

Спорно је да ли су Црногорци национална мањина, са становишта Закона о заштити права и слобода националних мањина, што се види у Службеном листу Савезне Републике Југославије, број 11. од 2002. године. У поменутом закону, у смислу члана 2, став 1 под националном мањином се подразумева група држављана која је по бројности довољно репрезентативна и која поседује обележја као што су језик, култура, национална или етничка припадност, порекло или вероисповест по којима се разликују од већине становништва. Колико нам је познато, такозвани црногорски језик је српски језик, порекло Црногораца је српско, а вероисповест је православна. Још је спорнија одредба о бројчано мањим националним заједницама, шта је, на пример, са Власима, којих има по попису из 2002. године, негде око 100, или 0,005 одсто у укупном броју становништва Војводине? Вероватно је боље заштитити аутохтоне националне мањине и мерама такозване позитивне дискриминације, мислим ту на Мађаре, Словаке, Румуне, Буњевце, Русине, а остале групе становништва имаће иста права која има и већински српски народ. Хвала.

Маја Седларевић (председавајућа): Отварам претрес у појединостима на амандман IX, на члан 7. Изволите.

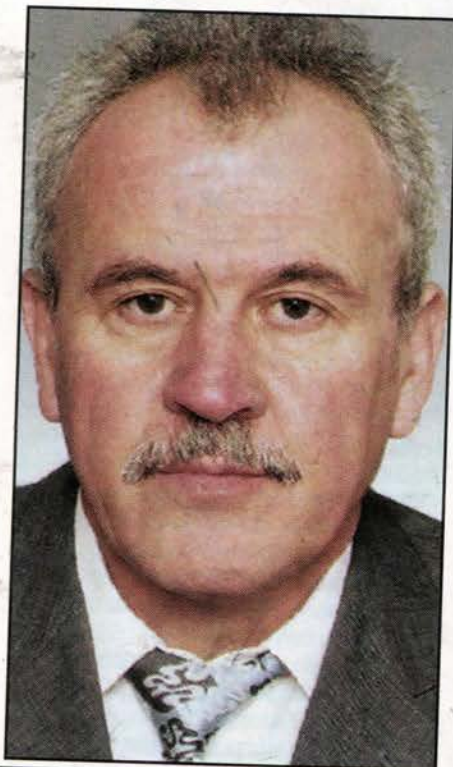
Проф. др Милијан Поповић: Поштована госпођице Седларевић, даме и господо посланици, Посланичка група Српске радикалне странке поднела је амандман на члан 7, став 2 Предлога Статута Аутономне Покрајине Војводине, да се језичка синтагма националне заједнице замени језичком синтагмом националне мањине. О тој терминологији је било речи, и о уставној. Ја вас само подсећам да вам се ипак поткрала једна грешка, у члану 40, где говорите о Савету националних заједница, у ставу 4, ипак се на једном месту помињу националне мањине, додуше, каже се национални савет, националне мањине. Дакле, нисте могли да избег-

нете речи „националне мањине“. Усагласите то. Хвала.

Маја Седларевић (председавајућа): Отварам претрес поводом амандмана X на члан 8, став 2. Изволите.

Тања Јовановић: Даме и господо посланици, поднели смо амандман на члан 8, став 2 Предлога Статута и предлажемо да се на крају реченице која гласи овако: „Аутономна Покрајина Војводина утврдиће услове и начин обезбеђивања равноправне заступљености жена и мушкараца у органима Аутономне Покрајине Војводине“, избрише тачка, дода запета и додају речи „у складу са законом“. То тражимо из простог разлога што је законом регулисан број заступљености мање заступљеног пола, у овом случају жена. Чини ми се да је то Европа предложила, да смо у складу са њиховим предлозима и сачинили те законе, па не видим разлог да идете против оних који вас подржавају.

Никола Лалић: Даме и господо посланици, у име Српске радикалне странке поднео сам амандман на члан 9, став 3 Предлога статута који каже: „брисати речи покрајинском одлуком“ и на крају реченице додати речи: „у складу са традицијом српског народа“. Ово из разлога што речи „покрајинска скупштинска одлука“ нису у складу са чланом 185, став 3 устава Републике Србије. Уставна терминологија је „одлука“, а не „покрајинска скупштинска“. Највиши акт Аутономне Покрајине Војводине је Статут који се доноси само уз сагласност Народне Скупштине. Према томе, на основу Статута може се донети само – одлука.

Симболи Аутономне Покрајине Војводине морају садржати већински став становништва, а ту је у питању, по попису из 2002. године, српски народ који чини 65 одсто. Оно што, успут речено, мене забрињава, да вечерас о овом статуту одлучује једна мањина, шта ће се то сутра десити са Аутономном Покрајином Војводином, а то је свега, отприлике, како рече господин Петровић, 68 посланика. Они ће фактички одлучивати о судбини нашој сутра. Ја сам Вас разумео 78, ако није грешка.

Сања Санговац: Посланичка група Српске радикалне странке предлаже да се брише члан 10 Предлога Статута Аутономне Покрајине Војводине, који говори о главном граду Аутономне Покрајине Војводине – Новом Саду.

Законом о територијалној организацији Републике Србије јасно је прописано шта чини Аутономну Покрајину Војводину. Чини је 39 општина и 6 градова. Тих 6 градова су Нови Сад, Зрењанин, Панчево, Сомбор, Сремска Митровица и Суботица. И нигде се не истиче главни град.

Ово је очигледно жеља Демократске странке да остане и даље у „љубавној вези“ са Лигом социјалдемократа Војводине, и да оно што је „Лига“, или њихов први човек, у предизборној кампањи говорио: „Нови Сад – мој главни град“, окачио огроман број билборда, сада да се преточи у један статут Аутономне Покрајине Војводине. Ово је још једном доказало моћ „Лиге“ над Демократском странком и показало ко је ту јачи пол.

Проф. др Милијан Поповић: (Претресе што је господин Милијан Поповић дошао до говорнице коментарисао је извињење Маје Седларевић: „Добро сте то рекли, идете ви унапред, јер тај став 3, то треба брисати“)

Посланичка група Српске радикалне странке поднела је амандман на члан 11, али ради прецизности то да прочитам.

„Имовина Аутономне Покрајине Војводине утврђена Статутом и законом као облик јавне својине, чини својину Аутономне Покрајине Војводине“.

Тај део ми тражимо да се изостави, а ја као овлашћени представник Посланичке групе, прецизирам овај амандман, па се остатак реченице где пише „а у ставу 3 истог члана изоставити речи – покрајинском скупштинском“ се брише.

Мислим да се редакторима Предлога Статута овде, очито поткрала једна грешка, јер однос између имовине и својине, однос између целине и једног њезиног дела. Ево ту је присутан и господин Пајтић, још увек само председ-

ник Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине, он то боље зна и од мене – да је имовина много шири појам, да ту улазе стварна права, облигациона права и интелектуална права.

Према томе, можда није коректно у овом тренутку да скраћујем и прецизирам амандман, али мислим да треба уклонити ту грешку. Хвала.

Милорад Мирчић: Господине Корхеџ, какве су квалификације и какве су речи изговорене са ове говорнице, најмање ви имате право као члан Извршног већа Војводине да о томе судите. Ви сте ту изабрани, између осталог, вољом већине, али да би слушали оно што вам говоре посланици, првенствено посланици опозиције.

Некада су то мање адекватни изрази. Некада то мање прија уху, али морате се навићи, сада Вас још мало дели од тога да будете министар. Како ћете тек кад постанете министар, кад вокабулар се и „богатство“ речника повећа, онда ћете морати много, много више да трпите. Суштина је што сте и ви као представник предлагача признали да Српска радикална странка има амандмане који праве корекцију, још само да убедите ваше коалиционе партнере и онда би на крају, прихватањем свих амандмана Српске радикалне странке, или већине амандмана, ипак овај акт који се зове Статут био у складу са Уставом.

Зоран Ђаковић: Поштовани посланици, Посланичка група Српске радикалне странке поднела је амандман број 14. На члан 16. став 2, 3, и 4. Предлога Статута, треба додати речи: „у складу са одлуком органа Републике Србије“.

Аутономна Покрајина Војводина може да остварује сарадњу са облицима територијалне организације у другим земљама. Међутим, закључивање међународних уговора, чланство у европским и светским удруженим регионима, као и оснивање представништва, сеже у област међународних односа за које је надлежна држава, тј. Република Србија.

Устав Србије не овлашћује покрајине да закључују међународне уговоре из своје надлежности. Из тог разлога су све три одредбе у члану 16, став 2, 3, и 4, противуставне, па их је неопходно уподобити. Да би овај амандман могао то да уради, ја бих вас замолио да се о њему позитивно изјасните.

Уколико се буде изгласало као и до сада, одбијање свих ових амандмана, ја само још једном хоћу да кажем да ће још једном бити прекршен Устав Републике Србије, па ћемо допустити Републичкој скупштини да на свом заседању да свој суд о томе. Хвала вам.

Маја Седларевић (председавајућа):

Отварам претрес у појединостима на амандман XV, који се односи на члан 17, Посланичке групе Српске радикалне странке. Изволите.

Милорад Бојин: Даме и господо, испред Посланичког клуба Српске радикалне странке подносим амандман XV на члан 17 Предлога Статута који каже да треба брисати „Војвођанска академија наука и уметности је научна и уметничка установа од посебног значаја у АП Војводини“. Оснивање академије наука и уметности не може бити у надлежности Војводине као територијалне аутономије. Академија наука може да се оснива само законом, а она у држави Србији постоји још од 1841. године.

Изгледа да је неком потребно да се АП Војводини, оснивањем Војвођанске академије наука и уметности, придода још један атрибут државности. Чудно је, такође, да се одредба о Војвођанској академији наука и уметности нашла међу основним одредбама. Основне одредбе, међутим, треба да садрже само основна начела која прожимају све остале делове Статута. Како Српска академија наука и уметности постоји већ 167 година као највиша научна установа српске државе, наводна Војвођанска академија наука и уметности једино може бити несрпска академија неке несрпске „републик“, слична оно у самозваној држави на окупираном Косову и Метохији.

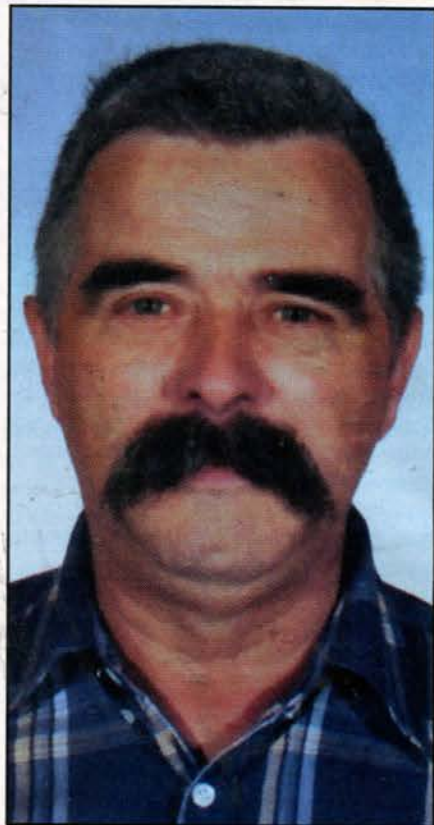
И зато бих вас замолио да прихватите један овакав амандман, којим се овој нашој Војводини, аутономној покрајини, дају неки прерогативи државе и задире се тачно у ингеренције државе Србије. Зато бих вас позвао да мало размислите и да прихватите овај амандман. (аплауз)

Маја Седларевић (председавајућа): Отварам претрес у појединостима на амандман XVI Посланичке групе Српске радикалне странке, који се односи на члан 19, алинеју 2.

Радисав Јекић: Поштовани посланици, Српска радикална странка поднела је амандман на члан 19, алинеја 2, изоставити речи „покрајинске скупштинске“, као и речи које имају значај закона, па до краја те алинеје у алинеји 3 „покрајинске уредбе“. Образложење: Израз „покрајинске скупштинске одлуке“ није у складу са чланом 175, став 3 Устава који говори само о одлукама. Терминологија Статута мора се усагласити са терминологијом Устава.

Речима да одлука Скупштине АП Војводине има значај закона, на мала врата се жели увести законодавна власт у Војводини, али на нестручан начин. У праву се користе речи „правна снага“, а не значај закона.

Такозване покрајинске уредбе су супротне Уставу Републике Србије, а то је најважнији законски општи правни акт и њега доноси Република Србија,

као и у осталим парламентарним државама света.

Маја Седларевић (председавајућа): Отварам претрес у појединостима на амандман XVII Посланичке групе Српске радикалне странке, који се односи на члан 20, став 3. Изволите.

Милорад Мирчић: Овде исто Српска радикална странка, и у члану 20, у ставу 3 жели да се исправи ово, да се уместо речи „заједница“ стави „национална мањина“. То је онај термилолошки израз који сте ви узели, како је то и дато у једном од образложења, и како је уважени професор Милијан Поповић образложио, узели сте термин који је користио лорд Карингтон, а иза тог термина се крије много тога.

Ако вам није јасно, онда имамо прилику да то видимо не само у Црној Гори, него да видимо и на Косову и Метохији. Тако је исто било термилолошки, то су националне заједнице, па већинска национална заједница, па мањинска национална заједница, уместо да се јасно дефинише, то је народ и припадници тог народа или националне мањине и припадници те националне мањине.

Стога ми не само термилолошки, него и суштински желимо да овај статут има праве, адекватне изразе. Ови изрази су позајмљени, а могу да имају велике последице. Зато вас позивамо да гласате за овај амандман Српске радикалне странке.

Маја Седларевић (председавајућа): Отварам претрес у појединостима на амандман XVIII Посланичке групе

Српске радикалне странке, који се односи на члан 22 Предлога Статута.

Изволите.

Лазар Чавић: Даме и господа народни посланици, Српска радикална странка је поднела амандман на члан 22 Предлога Статута. У наслову изнад члана „права националних заједница“ ставити речи „права националних мањина“, а у самом члану уместо речи „припадници националних заједница који чине бројчано мањину у укупном становништву Војводине“ ставити речи „националне мањине“.

Такође, после речи „националних мањина“ ставити тачку, а остатак реченице брисати.

Устав Републике Србије не познаје израз националне заједнице, већ израз националне мањине. Статутописци, уместо да употребе речи „национална мањина“, у члану 22 непотребно гомилају речи за које је био потребан текст од 1,5 реда. Речи „...и припадницима националних мањина“ су сувишне, вероватно се овде мислило на појединачна и колективна права националних мањина, али без овог додатка био би овај члан, са предложеним изменама, доста јасан.

Мало пре је мој колега направио једну грешку и уместо да каже статут, он је рекао неку другу реч, препознали сте да је то смешно, ја сам у вама препознао један велики таленат. Пошто долазим из општине Пећинци где постоји студио „Пинка“ где се снима емисија „Плесом до снова“, ви би били добри тапшароши тамо, у тој емисији. (аплауз).

Маја Седларевић (председавајућа): Отварам претрес у појединостима на амандман XIX Посланичке групе Српске радикалне странке, који се односи на члан 23 Предлога Статута. Изволите.

Тања Јовановић: Даме и господа посланици, требало је да вас посланик Чавић пробуди много раније, а то би било пре образложења амандмана VI, IX, XVII и XVIII, па би сте можда професора Милијана Поповића који вам је предлагао, а ево и ја овим амандманом XIX, само да ускладите терминологију, јер наш устав не познаје израз „припадници националних заједница“ и ми смо само тражили да прихватите израз „националних мањина“. Али, пошто нисте, а овај амандман је представљао целину, стварно би било боље да сте се пробудили пре тог VIII амандмана.

Маја Седларевић (председавајућа): Отварам претрес у појединостима на амандман XX Посланичке групе Српске радикалне странке, који се односи на члан 24, став 1 и 2.

Изволите.

Драгана Латовљев: Поштовани посланици, у члану 24, став 1 Предлога Статута речи „националним заједница-

ма“ треба заменити „националним мањинама“, јер Устав Републике Србије не познаје израз „националне заједнице“, већ израз „националне мањине“, а у ставу 2 брисати речи „покрајинском скупштинском“, јер, такође, Устав Републике Србије не познаје речи „покрајинске скупштинске одлуке“, већ само „одлуке“. То је у члану 185, став 2 Устава Републике Србије.

Статутописци користе речи „националне заједнице“ и за већински, српски народ. Овај члан се очито односи на ове, такозване, мањинске националне заједнице. Члан 180, став 2 Устава Републике Србије, где пише „У аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе у којима живи становништво мешовитог националног састава, омогућује се сразмерна заступљеност националних мањина у скупштинама, у складу са законом“. Зато је потребно да се овде та ствар прецизира.

Овај члан се не односи на српски народ, већ на националне мањине. Потом, речи „Влада Аутономне Покрајине Војводине“ треба заменити речима „Извршно веће“ као што је до сада био случај или „Извршни савет“, како је случај и многим територијалним аутономијама у свету, или речима „Главни извршни одбор“ какав је случај био 1945. године када је законом Народне скупштине Републике Србије основана Аутономна Покрајина Војводина.

Увођењем речи „влада“ види се да су апетити владајуће коалиције велики, а и премијерско место које није остварено у Републичком парламенту могло би да се оствари у Покрајинском.

Без обзира на поједине апетите, термин „влада“ апсолутно није у складу са Уставом Републике Србије.

Маја Седларевић (председавајућа): Отварам претрес у појединостима на амандман 21 Посланичке групе Српске радикалне странке, који се односи на члан 25 Предлога Статута Аутономне Покрајине Војводине. Изволите.

Тибор Ароксалаши: Даме и господа, поштована председавајућа, Устав Републике Србије не познаје реч „националне заједнице“, већ реч „националне мањине“. Не знам зашто задирати у ово, када су сва права националних мањина Уставом Србије загарантована свим националним мањинама. Нема издвојених. Позивате се на демократичност, легализам а не поштујете закон и Устав, који јасно дефинише сва права националним мањинама. Нека ми неко објасни шта се крије иза речи „националне заједнице“. Ја сам тог мишљења да је то као у фудбалу – добро изведени лажњак, да би заварали противника, тј. државу и њене законе.

Када је 2000. године „жута индустрија“ почела да продаје фирме, а рад-

ници остајали без посла, једнако су остајали на улици и све националне већине и све националне мањине, гладни и жедни. Зато, господа демократе, не дирајте називе, дајте народу посла, после тога ником неће сметати ко је мањина, а ко већина.

Пошто сам и ја национална мањина надам се да ћу добити одговор на питање шта је „национална заједница“, шта се крије иза тога. Не заборавите, Србија је вечна док су јој деца верна.

Маја Седларевић (председавајућа): Отварам претрес у појединостима на амандман 22 Посланичке групе Српске радикалне странке, који се односи на члан 26, ставове 1, 2 и 3. Изволите.

Саша Санговац: На Предлог Статута Аутономне Покрајине Војводине, на члан 26, став 1 Предлога Статута предлагем да се брише реч „покрајинске скупштинске“, а после речи „одлуке“ додати реч „Скупштине“.

Такође, треба изоставити став 2. „Примена латиничког писма у српском језику у органима и организацијама АП Војводине“, у коме се каже да ће се уредити покрајинском скупштинском одлуком у складу са законом, а у ставу 3, уместо речи „националних заједница“ ставити речи „националних мањина“ и уместо речи „покрајинском скупштинском одлуком“, ставити речи „одлуком Скупштине“.

Уставом Републике Србије, чланом 10, у Републици Србији у службеној употреби су српски језик и ћирилично писмо. Када видите Устав и прочитате Устав, потпуно вам је јасно да сте ви ов-

литичких заједница, а то је одавно напуштено у нашем уставу, а то потиче, то је Брозова идеја. Кома је Броз усадио своје идеје, тај умире са њима. Тако да, ја знам, Богуновићу, да ти имаш ту идеју и да си се борио због ње.

Други став говори о успостављању односа између Републике Србије и њене територијалне аутономије, тј. Војводине. Шта то значи? Хтели сте овде да поставите мешовиту комисију, неког татора. Замислите сад, кад би Република Србија поставила татора Горана Кнежевића, како би онда било? Хвала вам.

Отварам претрес у појединостима на амандман 25 Посланичке групе Српске радикалне странке, који се односи на члан 29, став 2, алинеја 3 и 5, тачка 10. Изволите.

Саша Санговац: Овим амандманом се предлаже да се у члану 29, тачка 2 Предлога Статута брише алинеја 3, „оснива развојну банку Аутономне Покрајине Војводине” и алинеја 5, „развија административне капацитете покрајинске управе”, изоставити тачку 10, која има назив „Наука, иновације и технолошки развој”.

Ако погледате науку, иновације и технолошки развој и погледате Устав Републике Србије, члан 183 који говори о надлежности Аутономне Покрајине Војводине и Косова и Метохије, не можете видети да постоји ова област. Очигледно, ово је само жеља да се у Статут Аутономне Покрајине Војводине угради наука, иновације и технолошки развој, како би даље, у оквиру Секретаријата, имали или министра, будућег, за науку, иновације и технолошки развој, пошто је очигледно жеља неких била да буду републички министри, а пошто су при крају своје политичке каријере, тешко до тога могу доћи, па онда то желе да остваре овде, у Аутономној Покрајини Војводини.

Маја Седларевић (председавајућа): Отварам претрес на амандман 26 Посланичке групе Српске радикалне странке, на члан 30. Изволите.

Горан Тајдић: Даме и господа посланици, Српска радикална странка је поднела амандман на члан 30 Предлога Статута АП Војводине. Генерално, ми тражимо да се овај члан комплетно брише. Зашто? У члану који сте ви предложили стоји: „АП Војводина може да уређује питања која нису обухваћена законом када је то од посебног интереса за грађане АП Војводине и када се та питања могу успешније и сврсисходније уређивати, решавати унутар Аутономне Покрајине Војводине на основу њених прописа”. Дакле, то стоји у члану који каже „привремено уређивање”.

Ви за себе тражите да ова скупштина има и законодавну власт. Питање је,

де ставили једну неуставну одлуку. Ви сте довели у ситуацију да подзаконски акт буде већи од Устава и да ви, у ствари, одлуком Статута Аутономне Покрајине Војводине желите да прекрјате сам Устав Републике Србије.

Оно што смо ми говорили у начелној расправи, једна од будућих одлика нове републике или државе Војводине може да буде и ново писмо. Одакле вам само латинично писмо, које ће се примењивати у српском језику, ако то Уставом није прописано? Како ћете на основу тога сада поново рећи да је ово све у складу са Уставом? Кажите који члан Устава и где пише латинично писмо.

Маја Седларевић (председавајућа): Отварам претрес у појединостима на амандман 23 Посланичке групе Српске радикалне странке, који се односи на 27. члан. Изволите.

Тања Јовановић: Даме и господа посланици, Српска радикална странка је поднела амандман на члан 27 Предлога Статута, којим тражимо брисање речи „покрајинском скупштинском”, а да се задржи само реч „одлука”, јер Устав Републике Србије не распознаје тај ваш израз „покрајинска скупштинска одлука”.

Ви сте се данас у више наврата бранили од, да кажем, елемената државности, који се протежу кроз овај предлог уст... Предлог статута. Знаш да се радујете том уставу, то видим по вама, али нисте успели довољно да се одбраните,

(аплауз) јер тражили сте, добили сте и владу и министре и премијера, имаћете га. Дакле, да се вратим на тему, да ме не опомене председавајућа.

Овако формулисано решење је чиста узурпација законодавног система Републике Србије, али колико видим по вашим реакцијама, ви сте то у ствари и желели, јер нисам видела добру вољу да прихватите било који амандман, који би те надлежности које Скупштини дајете, да буде законодавна, које Војводини дајете, да буде у истом рангу као Република Србија, нисте прихватили ниједан амандман који сужава те елементе државности и укида их, па према томе, народу ћете морати да објасните зашто ниједан овакав амандман нисте прихватили.

Отварам претрес у појединостима на амандман 24 Посланичке групе Српске радикалне странке, који се односи на члан 28 Предлога Статута Аутономне Покрајине Војводине. Изволите.

Лазар Марјански: Даме и господа, члан 28 се састоји из два става. Поуздано знам да се око првог става велика битка водила унутар Демократске странке, с једне стране Богуновић и Петровић, с друге стране сви остали. О чему се ради? Први став, „међусобни односи републичких и покрајинских органа”, шта то значи?

То значи да извире из брионске уставности, постојања друштвено-по-

донећете закон у Скупштини Аутономне Покрајине Војводине који ће се примењивати на територији Аутономне Покрајине Војводине и он ће наводно важити док Републичка скупштина не донесе закон који ће регулисати ту област, и онда ће тај закон да престане да важи.

Поставља се питање које ћете ви одлуке или законе доносити. Да ли се то питање, с обзиром да Републичка скупштина не може никако да усвоји ове законе што се тиче усаглашавање са законима Европске уније, да ли ви мислите да ћете ви доносити законе и на тај начин да ће Војводина пре ући у Европску унију, или ћете направити све те законе које Република није и онда ћете нормално, што желите и овим статутом, да направите нови устав, да направите нову државу, тако пре и раније ући без Србије у Европску унију?

Да ли ћете можда доносити неке посебне одлуке, као што се сада пише у новинама „Забрањено печење ракије“, тако да ћете ви први у Војводини, ето, да промовишете оно што Европска унија тражи од нас, или нешто друго?

Само да вам кажем, градоначелник Зрењанина, пре него што је ухапшен, он је волео тако да доноси неке законе, неке нове одлуке које нису биле, па тако је донео и ошарину, објавио је оглас у неком локалном листу, питање колико је фирми то видело, једна фирма је конкурисала, она је добила право, наплаћују обједињеном наплатом 40.000 домаћинстава, чак и код колективног становања где има даљинско грејање, који не користе ошак, па је брже-боље због јавног мњења то укинуо пре него што су га ухапсили.

Да ли и ви тако неке законе желите да намећете, неке посебне таксе да разрежете, да грађани Војводине то плаћају? С друге стране, све оно што није, можда, уређено најсврсисходније, зашто нећете преко Пословника који каже, члан 238: „Сарадња Скупштине АП Војводине са Скупштином Републике Србије“, па на неки начин, ево, сада ћете имати премијера Пајтића, па нека разговара са премијером Цветковићем, па нека се то што пре, по хитном поступку, у Републичкој скупштини усагласи.

Нема потребе да Аутономна Покрајина Војводине то доноси. Међутим, овде у члану 238 каже: „Скупштина сарађује са Савезном скупштином“. Ово, када смо усадили овај нови пословник, ми смо само променили члан 78, где може да замени, сазове Скупштину и потпредседник. Овај члан нисте мењали.

Да ли оно што ви у будућности, што ће вам требати, не мењате, да овај пословник важи и када прогласите неза-

висност или нову федералну јединицу, па да, ето, одмах у Пословнику стоји, „Сарађујемо са Савезном скупштином“. Овде каже: „Сарађујемо и са Републиком Црном Гором, сарадња се остварује разменом искуства, оснивањем заједничких тела, предузимањем заједничке активности“. Да ли то од Мила Ђукановића учите како се то ствара независна држава коју једног дана, нормално и са овим новим статутом желите да остварите?

Шандор Егереш: Отварам претрес на амандман XXVII на члан 31. Српске радикалне странке. Изволите.

Лазар Чавић: Даме и господо, поднели смо амандман на члан 31 Предлога Статута, где треба изоставити реч, „покрајинском скупштинском“. Устав Републике Србије, члан 185, не познаје покрајинске скупштинске одлуке, већ само одлуке. Терминологију Статута треба прилагодити терминологији из Устава Републике Србије.

Даме и господо, неколицина овде посланика и чланова будуће владе, учествовало је у доношењу Устава Репу-

блике Србије који је донесен и нормално, ми смо се водили тим уставом Србије, где је и Српска радикална странка гласала за њега.

Појединци су морали увидети ове грешке у Статуту које су намерно, можда намерно, можда ненамерно, направљене. Господин Пајтић је учествовао у том доношењу Устава Републике Србије и морао је исправити ове грешке на које смо ми морали да укажемо у оквиру ових амандмана.

Шандор Егереш: Отварам претрес на амандман XXVIII, на члан 32 Посланичке групе Српске радикалне странке. Изволите.

Никола Лалић: Даме и господо, Српска радикална странка је поднела амандман на члан 32 Предлога Статута који каже: „На територији АП Војводине покрајинском скупштинском одлуком основаће се седам покрајинских управних округа, и то на територији Бачке, Суботица и Сомбор, на територији Баната, Кикинда, Вршац, Панчево и Зрењанин, на територији Срема, Сремска Митровица“, што пре-

ба да се брише из разлога што одлуком органа Републике Србије, у целој Србији су формиран и већ административни окрузи, а овим се желе на неки начин дуплирати.

Међутим, постоји могућност да се овде ради о нечем другом, да се овде изађе у сусрет територијалној аутономији војвођанских Мађара, и то на територији Севернобачког округа. То ћу поткрепити тиме што је уназад неколико година разним марифетлуцима, разним одлукама у скупштинама општина Суботица, Мали Иђош и Бачка Топола, покушано да се уопште избеглице на том делу не могу населити. То је један од разлога што сматрам да оваква одлука није у складу са законом, ни уопште са смислом живота на овом простору.

Шандор Егереш: Амандман XXX. Дакле, отварам претрес на амандман XXX који се односи на члан 34 Посланичке групе Српске радикалне странке. Изволите.

Маријана Четојевић: Даме и господа посланици, уважено Председништво, наша профитабилна предузећа су распродата, и то 1.040 предузећа од 2005. године, новац је потрошен, није улагано у развој, једино што је још остало, то је да тргујете делом територије и то оснивањем развојне банке у Војводини која је прерогатив стварања нове државе, што предвиђа члан 34

Предлога Статута, како би се ту пумпао новац из Европе, пружио краткорочни привид о добром животу, новац би проциркулисао, мало би се улагало у инфраструктуру, а после бисмо остали једнако сиромашни, али у туђим предузећима и на туђој земљи.

Те сходно наведеном, тражимо да се у члану 34, алинеја 16 брише. Аутономна Покрајина Војводина није надлежна за ратификацију међународних уговора јер је то надлежност државе. Она не може водити спољну политику, може само у оквиру спољне политике Републике Србије, уз поштовање територијалног јединства и правног поретка Србије, да сарађује са одговарајућим територијалним заједницама других држава, што прецизира члан 181 Устава Републике Србије. Захтевамо у складу са наведеним да се брише у члану 34 алинеја 10.

Такође, Устав не познаје израз покрајинске скупштинске одлуке. Као што је прецизирано у члану 185, став 3 Устава, Аутономна Покрајина доноси одлуке и друга општа акта, те сходно томе тражимо да се у алинејама 2, 11, 12, 15 и 18, а у члану 34 бришу речи „покрајинске скупштинске“, исто тако тражимо да се брише алинеја 19 у члану 34 Предлога Статута која гласи: „Даје мишљење на промене Устава које се односе на положај, права и дужности Аутономне Покрајине Војводине“.

Промене Устава су регулисане чланом 203, у којем је прецизирано да „о промени Устава одлучује Народна Скупштина Републике Србије на предлог 1/3 укупног броја народних посланика, председника Републике, Владе и најмање 150.000 бирача. У одређеним ситуацијама промену Устава Народна Скупштина ставља на републички референдум ради потврђивања, и то ако се промена Устава односи на преамбулу Устава, на начело Устава, људска и мањинска права и слободе, уређење власти, проглашење ратног и ванредног стања, одступање људских и мањинских права у ванредном и ратном стању или поступак за повреду Устава“. Те самим тим није предвиђена надлежност Скупштине Аутономне Покрајине Војводине за промену Устава Републике Србије.

Шандор Егереш: Отварам претрес на амандман XXXI који се односи на члан 35, став 1 и 3 Посланичке групе Српске радикалне странке. Изволите.

Лазар Марјански: Члан 35 говори да Скупштина треба да има 120 посланика. Ми смо мишљења да треба да има мање. Кад Републичка скупштина има 250 посланика, има преко 7.000.000 становника, три пута мање има Покрајина и требало би да има можда 100 или испод 100.

Зашто је то добро? У овако великој гужви нисмо могли да се препознамо ни ви ни ми. Ви нисте могли да препознате председника Демократске странке Зрењанина, Томића, који није са нама, а ми нисмо могли да препознамо издајнике који су нам украли мандате. Има ту једна заједничка црта. Наши издајници ће се јако брзо прикључити вашицама.

Сузана Бркић: Посланичка група Српске радикалне странке поднела је амандман на члан 37, став 3, 4 Предлога Статута у ком треба изоставити речи „покрајинска скупштинска“, јер Устав не познаје речи „покрајинска скупштинска одлука“, члан 185, па терминологију из Статута треба усагласити са терминологијом Устава.

Покрајинска скупштинска одлука, као врста општег правног акта, супротна је члану 185, став 3 Устава Србије, којим су утврђене врсте општих правних аката Покрајине, и то тако што су две од њих изричито именоване, Статут Покрајине и одлука. А друге врсте општих правних аката су генерички одређене као други општи акти.

Дакле, Покрајински статут и одлука не могу бити преименовани као што им се не могу додавати придеви.

Тједић Горан: Даме и господа посланици, Српска радикална странка је поднела амандман на члан 40, где се у Скупштини установљава Савет нацио-

налних заједница. Са ове скупштинске говорнице могло се чути из расправе у начелу да ви покушавате да направите дводомни парламент.

Знамо да је Лига социјалдемократа Војводине имала један такав Предлог Статута Аутономне Покрајине Војводине, где би Скупштина АП Војводине имала два дома. Ви овде предлагате да се половина чланова Савета бира из редова посланика који се изјашњавају као припадници националних заједница које чини бројчану мањину, односно већину у АП Војводини.

Добро се зна да је број Срба у Војводини 70-75 одсто, па зашто не ставите из редова српске већине, него говорите и то као национална заједница.

Мислим да знам шта су националне заједнице, то су савети месних заједница који имају и свој статут, затим имамо заједнице прволигаша у фудбалу које имају свој статут, зна се ко су чланови. Ко су овде чланови у овим заједницама? Ја нисам ни знао, можда сам ја члан већинске националне заједнице у Србији. Неко је члан, значи, члан мањинске заједнице – мађарске заједнице. Па ево на крају, када ће се неко и учлањавати, ја бих желео да се учланим у националу заједницу мађарске националне мањине, што да не? У својој широј фамилији имам и припаднике те националне мањине, Мађара, па ето, можда због добрих односа ја бих хтео и тамо да се учланим.

Мислим да је оваква формулација непотребна и да овај члан треба апсолутно избрисати. Оно што имамо ми у Скупштини, то су одбори. Одбор за националне мањине, свака посланичка група је предлагала чланове за тај одбор. Српска радикална странка је предложила припадника националне мањине, то је Тибор Ароксалаши.

Ја верујем да свака посланичка група овде у овом скупштинском дому има припаднике националних мањина и да је њих предлагала у овај одбор. Ко ће боље решити проблеме националних мањина него сами припадници националних мањина.

И верујем да сте то сви на тај начин размишљали и тако урадили. Ако сте желели да решавате по питању националних мањина и њихових права, могли сте Пословником или Статутом другачије то дефинисати и дати нека одређена овлашћења, да кажем, што се тиче Одбора у Скупштини за националне мањине, а не овако, покушавате на „мала врата“ да направите један дводомни парламент, који ћете у сваком случају са оваквим статутом искористити.

Милорад Мирчић: Захваљујем се, господине Егерешу.

Даме и господо, чисто процедурално, ми смо очито при крају овог посла око појединачне расправе, јер ова, Гру-

па грађана која је поднела 50 амандмана, очито није присутна из више разлога, претпостављам по оној народној „Вежи коња где ти газда каже“, па сте им рекли да нема подношења амандмана, тако је то када направите уговор са неким ко вас плаћа. Тај који вас плаћа одређује шта да радите.

Ово гледају грађани Војводине, одлука већине, претпостављам да ће бити да се донесе, да се усвоји и у начелу и појединачно, кренуће френетични аплауз. Ми вам честитамо на овоме, само немојте да живите и да се успављувате на чињеници да сте ви аутентична већина.

Аутентична већина у Војводини су они који нису у овом парламенту, а брзо ћете чути шта они мисле о овом нашем „оргијању“, шта мисле и пре доношења на републичком нивоу, а поготову ако вам, не дај Боже, заживи овај

статут. Видећете каква ће реакција бити оних које сте обманули и преварили у предизборној кампањи, обећавајући им да ће имати јефтине енергенте, да ће имати више посла, а да вам је ово потпуно спорадичан посао, јер ви сматрате и тако сте се декларативно залагали, да је Војводина у склопу Србије. Боже мој, коме би то пало на памет да се Војводина одвоји, ево вам почетка одвајање Црне Горе, а завршна слика ће вам бити као на Косову и Метохији, само што се, браћо, тад морамо пребројавати, неће нас бити већина, неће ни вас бити већина. Одлучиће они који су одлучивали сваки пут када се излазило на изборе, али су свесни чињенице да сте их обманули, да сте их преварили.

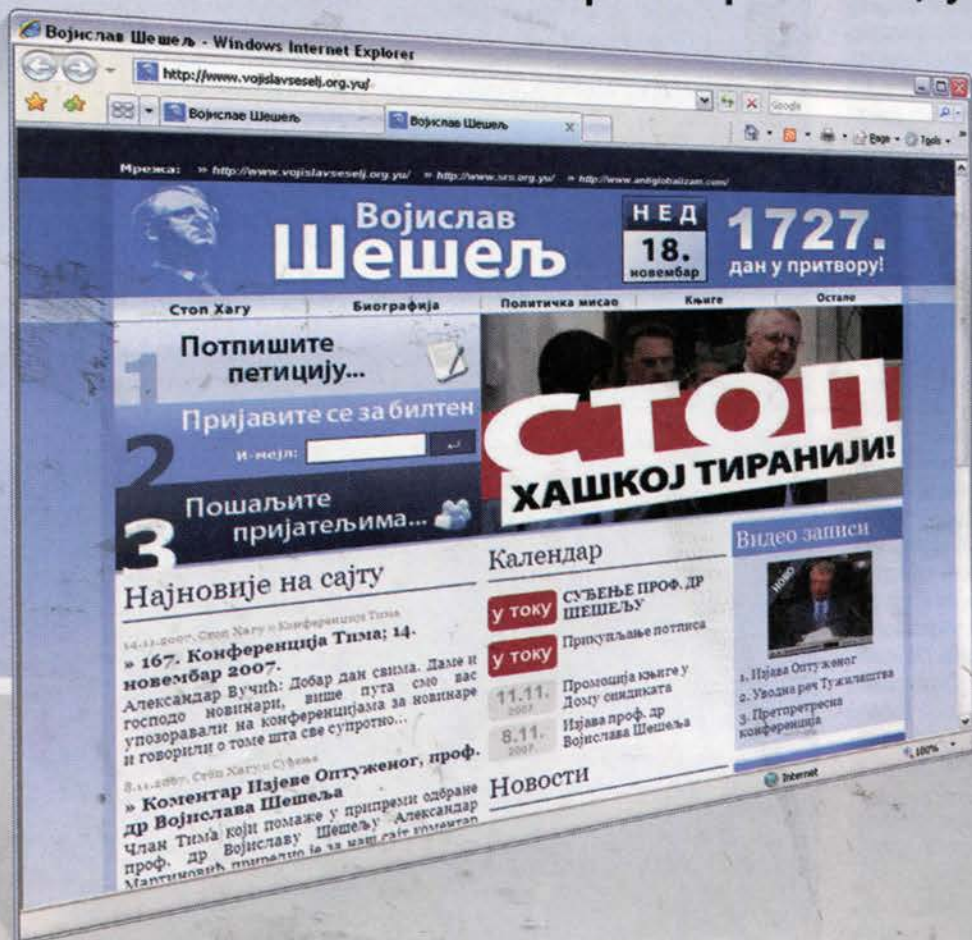
Ми вам честитамо на оваквом „усклађивању“ са Уставом и упозоравамо, за све сте ви криви, ви који имате већину у коалиционој већини.

Војислав Шешељ

званична интернет презентација

Српска радикална странка представља вам преуређену интернет презентацију проф. др Војислава Шешеља, прилагођену потребама благовременог и истинитог информисања јавности о процесу који се води пред такозваним Хашким трибуналом. На интернет адреси www.vojislavseselj.org.yu имате могућност прегледа и коментара најновијих вести и најава догађаја. Можете погледати или преузети видео записе сусећања, прочитати поднеске, транскрипте статусних конференција и упознати се са активностима Тима за одбрану.

Сви посетиоци сајта могу бесплатно преузети електронске верзије књига проф. др Војислава Шешеља, међу којима посебно издавајемо капитална научна дела „Идеологија српског национализма“ и „Римокатолички злочиначки пројекат вештачке хрватске нације“.

Уколико до сада нисте били у прилици да потпишете петицију за директан пренос сусећања на РТС-у, то можете учинити на овој интернет презентацији.

VOJISLAVSESELJ.ORG.YU

Др Војислав Шешељ

**ХАШКО
ИНСТРУМЕНТАЛИЗОВАЊЕ
ВАЖНИХ СВЕДОКА**

Др Војислав Шешељ

**АФЕРА ХРТКОВЦИ
И УСТАШКА КУРВА
НАТАША КАНДИЋ**

Др Војислав Шешељ

**СВЕДОК ОДБРАНЕ
СЛОБОДАНА МИЛОШЕВИЋА
У ХАШКОМ ПРОЦЕСУ**

Др Војислав Шешељ

**РИМСКА КУРИЈА
ВЕЧИТО ЖЕДНА
СРПСКЕ КРВИ**

СРПСКА РАДНИКАНА СТРАНИКА
БЕОГРАД 2006.

Др Војислав Шешељ

**ВАТИКАН ГЛАВНО
САТАНИНО ГНЕЗДО**

СРПСКА РАДНИКАНА СТРАНИКА
БЕОГРАД 2006.

Др Војислав Шешељ

**ПОНТИФЕКС МАКСИМУС
САТАНИСТИЧКЕ ЦРКВЕ
ЈОВАН ПАВЛЕ ДРУГИ**

СРПСКА РАДНИКАНА СТРАНИКА
БЕОГРАД 2006.

**АНТИХРИСТОВ НАМЕСНИК
ЗЛОКОВАЧКИ РИМСКИ ПАПА
БЕНЕДИКТ ШЕСНАЕСТИ**

Др Војислав Шешељ

**УБИСТВО
МАФИЈАШКОГ ПРЕМИЈЕРА
ЗОРАНА ЂИНЉИЋА**

СРПСКА РАДНИКАНА
БЕОГРАД

**МАФИЈА УБИЛА
СВОГ ЛИДЕРА**

СРПСКА РАДНИКАНА СТРАНИКА
БЕОГРАД 2008.

ТВРДИ ПОВЕЗ / ЗЛАТОТИСК

Др Војислав Шешељ

ИДЕОЛОГИЈА
СРПСКОГ НАЦИОНАЛИЗМА

ВЕЛИКА СРБИЈА А.Д.
БЕОГРАД 2002.

Др Војислав Шешељ

РИМОКАТОЛИЧКИ
ЗЛОЧИНАЧКИ ПРОЈЕКАТ
ВЕШТАЧКЕ
ХРВАТСКЕ НАЦИЈЕ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2007.

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА - ИЗДАВАЧКА ДЕЈАТЕЛНОСТ
САБРАНА
ДЕЛА
ДР ШЕШЕЉА

Капитална дела проф. др Војислава Шешеља у којима је објављена научна истина о Римокатоличкој цркви и Хрватима, као и права природа, циљеви и морални судови српског национализма.